

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (penktoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. vasario 3 d.*

Byloje T-19/01

Chiquita Brands International, Inc., įsteigta Trentone, New Jersey (JAV),

Chiquita Banana Co. BV, įsteigta Bredoje (Nyderlandai),

ir

Chiquita Italia, S.p.A., įsteigta Romoje (Italija),

atstovaujamos *solicitor* C. Pouncey ir advokato L. Van Den Hende, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovės,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, iš pradžių atstovaujamą C. Van der Hauwaert, C. Brown, vėliau – L. Visaggio, Brown, M. Niejahr, ir galiausia – Visaggio ir Brown, padedamų *barrister* N. Khan, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: anglų.

dėl prašymo atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl 1998 m. spalio 28 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2362/98, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EEB) Nr. 404/93 dėl bananų importo į Bendriją įgyvendinimo taisykles (OL L 293, p. 32), priėmimo ir palikimo galioti,

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(penktoji išplėstinė kolegija)

kurį sudaro pirmininkė P. Lindh, teisėjai R. García-Valdecasas, J. D. Cooke, P. Mengozzi, ir M. E. Martins Ribeiro,

posėdžio sekretorius J. Plingers, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. vasario 12 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Teisinis pagrindas ir bylos aplinkybės

1. *Reglamentas Nr. 404/93*

- 1 1993 m. vasario 13 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 404/93 dėl bendro bananų rinkų organizavimo (OL L 47, p. 1) IV dalimi nuo 1993 m. liepos 1 d. skirtingas nacionalines tvarkas pakeitė bendra prekybos su trečiosiomis šalimis tvarka. Buvo nustatytas skirtumas tarp „Bendrijos bananų“, išaugintų Bendrijoje, „trečiųjų šalių

bananų“, kilusių iš trečiųjų valstybių, kurios nėra Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (toliau – AKR) valstybės, „tradicinių AKR bananų“ ir „netradicinių AKR bananų“. Tradiciniai ir netradiciniai AKR bananai atitiko AKR valstybių eksportuotus kiekius, kurie atitinkamai neviršijo arba viršijo Reglamento Nr. 404/93 priede nustatytus kiekius.

2 Pagal Reglamento Nr. 404/93 17 straipsnio pirmąją pastraipą bet koks bananų importas į Bendriją yra leistinas tik pateikus importo licenciją. Šią licenciją valstybės narės išduoda paprašius bet kuriam suinteresuotajam asmeniui, neatsižvelgiant į jo įsisteigimo vietą Bendrijoje, nepažeidžiant specialiųjų 18 ir 19 straipsnių įgyvendinimo nuostatų.

3 Reglamento Nr. 404/93 19 straipsnio 1 dalis paskirstė 18 straipsniu nustatytą tarifinę kvotą, suteikiant iki 66,5 % jos tai kategorijai operatorių (toliau šiame sprendime – veiklos vykdytojai), kurie prekiavo trečiųjų šalių ir (arba) netradiciniais AKR bananais (A kategorija), 30 % – tai kategorijai veiklos vykdytojų, kurie prekiavo Bendrijos ir (arba) tradiciniais AKR bananais (B kategorija) ir 3,5 % – tai kategorijai Bendrijoje įsisteigusių veiklos vykdytojų, kurie nuo 1992 m. pradėjo prekiauti kitais nei Bendrijos ir (arba) tradiciniais AKR bananais (C kategorija).

2. *Reglamentas Nr. 1442/93*

4 1993 m. birželio 10 d. Komisija priėmė reglamentą (EEB) Nr. 1442/93, nustatantį išsamias bananų importo į Bendriją priemonių taikymo taisykles (OL L 142, p. 6, taip pat toliau – 1993 m. tvarka). Ši tvarka galiojo iki 1998 m. gruodžio 31 dienos.

5 Reglamento Nr. 1442/93 3 straipsnio 1 dalis apibrėžė, kad taikant Reglamento Nr. 404/93 18 ir 19 straipsnius, A ir B kategorijos „veiklos vykdytojai“ yra ūkio subjektai arba bet kurie kiti subjektai, jeigu jie savo iniciatyva yra ėmęsi vienos ar kelių iš šių veiklos rūšių:

„a) trečiųjų šalių ir (arba) AKR žalių bananų pirkimas iš augintojų arba, kur tai taikytina, tokių produktų auginimas, siuntimas ir pardavimas Bendrijoje;

b) kaip savininkai, žalių bananų tiekimas bei išleidimas į laisvą apyvartą ir pardavimas siekiant vėlesnės prekybos jais Bendrijoje; produkto sugedimo ar nuostolių rizika prilyginama savininko prisiimtai rizikai;

c) kaip savininkai, žalių bananų nokinimas ir prekyba jais Bendrijoje“.

6 Reglamento Nr. 1442/93 4 straipsnio 1 dalis numatė:

„Valstybių narių kompetentingos institucijos sudaro atskirus A ir B kategorijų veiklos vykdytojų sąrašus, kartu juose nurodydamos kiekius, kuriuos kiekvienas veiklos vykdytojas yra pardavęs kiekvienais iš trejų metų, ankstesnių už tuos metus, kuriems atidaryta tarifinė kvota, padalytus pagal 3 straipsnio 1 dalyje apibūdintą ūkinę veiklą. Veiklos vykdytojai registruojasi patys ir pagrindžia realizuotus kiekius pateikdami savo iniciatyva raštu individualias paraiškas savo pasirinkimu vienoje valstybėje narėje.“

- 7 Pagal Reglamento Nr. 1442/93 5 straipsnio 1 dalį kiekvienais metais valstybių narių kompetentingos institucijos kiekvienam jose registruotam A ir B kategorijų veiklos vykdytojui turėjo nustatyti vidutinius kiekius, realizuotus per trejus metus, ankstesnius už tuos, kuriems buvo suteikta kvota, padalytus pagal ūkinę veiklą, laikantis 3 straipsnio 1 dalies nuostatų. Tas vidurkis buvo vadinamas veiklos vykdytojo „referenciniu kiekiu“. Pagal 5 straipsnio 2 dalį realizuoti kiekiai, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1442/93 3 straipsnio 1 dalyje nurodytą ūkinę veiklą, didinami svorio koeficientais.
- 8 Taikant šiuos svorio koeficientus, apskaičiuojant referencinius kiekius atitinkamas bananų kiekis negalėjo būti įskaitomas į bendrą sumą, viršijančią šį kiekį, apdorotą trijose stadijose, atitinkančiose to paties veiklos vykdytojo arba dviejų ar trijų veiklos vykdytojų anksčiau nurodytą ūkinę veiklą. Pagal šio reglamento trečią konstatuojamąją dalį šių koeficientų tikslas yra, visų pirma, atsižvelgti į tos ūkinės veiklos mastą ir patirtą prekybinę riziką ir, antra, pašalinti negatyvias tų pačių kiekių skaičiavimo, daugiau nei kartą atliekamo įvairiose produktų prekybos stadijose, pasekmes.

3. *Reglamentas Nr. 1637/98*

- 9 1998 m. liepos 20 d. Tarybos reglamentas Nr. 1637/98, iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 404/93 (OL L 210, p. 28), nustatė bendro bananų rinkų organizavimo pakeitimus, kurie įsigaliojo 1999 m. sausio 1 dieną. Jis naujomis nuostatomis pakeitė būtent Reglamento Nr. 404/93 IV dalies 16–20 straipsnius.

10 Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeistas Reglamentu Nr. 1637/98, 16 straipsnis, numatė:

„<...>

Šioje dalyje (t. y. Reglamento Nr. 404/93 IV dalyje):

- 1) „tradicinis importas iš AKR valstybių“ – šio reglamento priede išvardytų valstybių kilmės bananų importas į Bendriją iki 857 700 tonų (grynojo svorio) per metus; tokie bananai vadinami „tradiciniais AKR bananais“;

- 2) „netradicinis importas iš AKR valstybių“ – AKR valstybių kilmės bananų, kurie nepatenka į 1 dalyje pateiktą apibrėžimą, importas į Bendriją; tokie bananai vadinami „netradiciniais AKR bananais“;

- 3) „importas iš trečiųjų šalių, kurios nėra AKR valstybės“ – trečiųjų valstybių, kurios nėra AKR valstybės, kilmės bananai, importuojami į Bendriją; tokie bananai vadinami „trečiųjų valstybių bananais.“ (Pataisytas vertimas)

- 11 Dėl trečiųjų šalių ir netradicinių AKR bananų tarifinių kvotų paskirstymo Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 18 straipsnio 4 dalis, numatė:

„Jei nebūtų pagrįstos galimybės visoms PPO susitariančiosioms šalims, labai suinteresuotoms tiekti bananus, susitarti, Komisija 27 straipsnyje nustatyta (Komiteto) tvarka valstybėms, labai suinteresuotoms tiekti bananus, gali paskirstyti tarifines kvotas, numatytas 1 ir 2 dalyse, ir tradicinį AKR kiekį.“

- 12 Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 19 straipsnis, nustatė:

„1. Tarifinės kvotos, nurodytos 18 straipsnio 1 ir 2 dalyse, ir tradicinių AKR bananų importas valdomas taikant metodus, kurie remiasi tradiciniais prekybos srautais („tradiciniai ir nauji“).

Komisija priima įgyvendinimo priemones 27 straipsnyje nustatyta tvarka.

Prireikus galima taikyti ir kitus tinkamus metodus.

2. Pasirenkant metodą, tinkamai atsižvelgiama į Bendrijos rinkos paklausą ir būtinybę išlaikyti jos pusiausvyrą.“

- 13 Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 20 straipsnis numatė:

„27 straipsnyje nustatyta tvarka Komisija priima šios dalies taikymo nuostatas. Į jų taikymo sritį įeina:

<...>

- c) importo licencijų išdavimo reikalavimai ir galiojimo laikotarpis;

<...>

- e) priemonės, užtikrinančios įsipareigojimų pagal Bendrijos sudarytus susitarimus, vadovaujantis Sutarties 228 straipsniu, vykdymą.“

4. *Reglamentas Nr. 2362/98*

- 14 1998 m. spalio 28 d. Komisija priėmė reglamentą (EB) Nr. 2362/98, nustatantį išsamias Tarybos reglamento (EEB) Nr. 404/93 dėl bananų importo į Bendriją įgyvendinimo taisykles (OL L 293, p. 32). Šis reglamentas pradėtas taikyti nuo

1999 m. sausio 1 dienos. Pagal susitarimą Reglamentas Nr. 404/93, iš dalies pakeistas Reglamentu Nr. 1637/98 bei papildytas Reglamente Nr. 2362/98 nustatytais įgyvendinimo priemonėmis, toliau vadinamas „1999 m. tvarka“.

- 15 Pagal Reglamento Nr. 2362/98 1 straipsnio paskutinę pastraipą ir priedą tarifinės kvotos (2 200 000 tonos ir 353 000 tonos), numatytos Reglamento Nr. 404/93 18 straipsnio 1 ir 2 dalyse, tarp pagrindinių tiekėjų šalių buvo paskirstytos taip:

Ekvadoras: 26,17 %

Kosta Rika: 25,61 %

Kolumbija: 23,03 %

Panama: 15,76 %

Kitos: 9,43 %

- 16 Pažymėtini šie 1993 m. ir 1999 m. tvarkos skirtumai:

a) 1999 m. tvarka nedaro skirtumo pagal veiklos vykdytojų vykdomą ūkinę veiklą;

b) 1999 m. tvarka atsižvelgia į importuotų bananų kieki;

c) taikant 1999 m. tvarką, importo licencijų valdymas vykdomas nesiremiant bananų kilme (AKR ar trečiosios valstybės);

- d) 1999 m. tvarka padidino tarifines kvotas ir naujiems veiklos vykdytojams suteiktą dalį.
- 17 Reglamento Nr. 2362/98 2 straipsnis numatė, kad tarifinės kvotos ir tradiciniai AKR bananai, numatyti Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 18 straipsnio 1 ir 2 dalyse bei 16 straipsnyje, paskirstomi taip:
- iki 92 % tradiciniams veiklos vykdytojams, kaip apibrėžta 3 straipsnyje;
 - 8 % naujiems veiklos vykdytojams, kaip apibrėžta 7 straipsnyje.
- 18 Reglamento Nr. 2362/98 4 straipsnio 1 dalis nurodė, kad kiekvienas tradicinis veiklos vykdytojas, prisiregistravęs valstybėje narėje, kiekvieneriems metams ir visoms I priede išvardytoms kilmės šalims gauna vieną referencinį kiekį, pagrįstą referencinio laikotarpio metu faktiškai importuotų bananų kiekiais. Pagal Reglamento Nr. 2362/98 4 straipsnio 2 dalį 1999 metais vykdytam importui referencinis laikotarpis nustatomas atsižvelgiant į 1994, 1995 ir 1996 metus.

5. *Reglamentas Nr. 216/2001*

- 19 2001 m. sausio 29 d. Taryba priėmė Reglamentą (EB) Nr. 216/2001, iš dalies keičiantį Reglamentą Nr. 404/93 (OL L 31, p. 2).

- 20 Taip pakeisto Reglamento Nr. 404/93 18 straipsnis numato trečiosiose šalyse išaugintų bananų, nesvarbu, kokios kilmės, importui trijų tarifinių kvotų (A, B, ir C) atidarymą.
- 21 Reglamento Nr. 404/93 19 straipsnio 1 dalis nustato, kad trečiųjų šalių bananų importo licencijos veiklos vykdytojams išduodamos pagal „tradicinius prekybos srautus („tradiciniai importuotojai ir nauji importuotojai“) ir (arba) kitus metodus“.

6. *Reglamentas Nr. 896/2001*

- 22 2001 m. gegužės 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 896/2001, nustatantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 404/93 taikymo išsamias taisykles dėl bananų importo į Bendriją tvarkos (OL L 126, p. 6), apibrėžė iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 404/93 IV dalies išsamias taikymo nuostatas. Remiantis Reglamento Nr. 896/2001 32 straipsniu, ši tvarka pradėta taikyti 2001 m. liepos 1 d. (toliau – 2001 m. tvarka).
- 23 Reglamentas Nr. 896/2001 jau nebeskirto A ir B kvotų tarp tiekiančių šalių.
- 24 Be to, jis numato, kad importo licencijos tradiciniams veiklos vykdytojams, importavusiems bananus iš trečiųjų šalių ir (arba) netradicinius AKR bananus, išduodamos remiantis jų 1994 m.–1996 m. pirminio importo vidurkiu. Taip pat tradiciniams veiklos vykdytojams, importavusiems tradicinius AKR bananus, importo licencijos išduodamos remiantis jų to paties trejų metų laikotarpio pirminio tradicinių AKR bananų importo vidurkiu.

7. „Banany“ ginčų Pasaulio Prekybos Organizacijoje (PPO) santrauka

- 25 1996 m. gegužės 8 d. buvo įsteigta kolegija skundams iš Ekvadoro, Gvatemalos, Hondūro, Meksikos ir Jungtinių Amerikos Valstijų prieš Bendriją dėl 1993 m. tvarkos atitikties PPO taisyklėms nagrinėti (byla „Europos Bendrijos – Bananų importui, pardavimui ir platinimui taikoma tvarka“; WT/DS27, toliau – bylos *Bananai III*).
- 26 1997 m. gegužės 22 d. kolegija pateikė savo ataskaitas, būtent vieną iš jų byloje *Jungtinės Amerikos Valstijos prieš Bendriją* (WT/DS27/R/USA, toliau – 1997 m. gegužės 22 d. kolegijos ataskaita), dėl kurios šalys pateikė skundą.
- 27 1997 m. rugsėjo 25 d. PPO Ginčų sprendimo taryba (DSB) patvirtino 1997 m. rugsėjo 9 d. Apeliacinio komiteto ataskaitą (WT/DS27/AB/R, toliau – 1997 m. rugsėjo 9 d. Apeliacinio komiteto ataskaita) ir kolegijos ataskaitas, pakeistas Apeliacinio komiteto ataskaita (toliau – 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendimas).
- 28 1997 m. rugsėjo 9 d. Apeliacinio komiteto ataskaita būtent nurodo, kad:
- „e) <...> tarifinės kvotos dalių suteikimas – pagal susitarimą ar pagal paskyrimą – neturinčioms didelio suinteresuotumo tiekti bananus į Europos Bendrijas tam tikroms, o ne kitoms narėms yra nesuderinamas su 1994 m. GATT XIII straipsnio 1 dalimi;

- f) <...> tarifinės kvotos perskirstymo Pamatiniame susitarime dėl bananų numatytos taisyklės yra nesuderinamos su 1994 m. GATT XIII straipsnio 1 dalimi; ir pakeičia kolegijos teiginį, darydamas išvadą, kad pamatiniame susitarime dėl bananų numatytos tarifinės kvotos perskirstymo taisyklės taip pat nesuderinamos su 1994 m. GATT XIII straipsnio 2 dalies įžangine dalimi;
- n) <...> (Bendrijos) taisyklės dėl ūkinės veiklos ir (Bendrijos) reikalavimai (Pamatinio susitarimo dėl bananų) eksporto licencijų srityje yra nesuderinami su 1994 m. GATT (1 straipsnio 1 dalimi);
- u) <...> 30 % licencijų, leidžiančių trečiųjų šalių bananų ir netradicinių AKR bananų importą, taikant muitą kvotos ribose, suteikimas B kategorijos veiklos vykdytojams yra nesuderinamas su (Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis) II ir XVII straipsniais;
- v) tam tikros A ir B kategorijų licencijų, leidžiančių importuoti trečiųjų šalių bananus ir netradicinius AKR bananus, taikant muitą kvotos ribose, dalies suteikimas nokintojams yra nesuderinamas su GATS XVII straipsniu.“ (Neoficialus vertimas)

²⁹ Pagal 1997 m. spalio 16 d. DSB posėdžio ataskaitą (dokumentas WT/DSB/M/38, 1997 m. lapkričio 20 d., p. 3):

„Europos Bendrijų atstovas pakartojo rugsėjo 25 d. DSB posėdyje pateiktą pareiškimą. Šiame susirinkime jis pažymėjo Bendrijos didelį atsidavimą Susitarimui dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos, jo pagrindiniams principams bei taisyklėms.

Pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 21 straipsnio 3 dalį Bendrija turėjo pranešti DSB apie savo ketinimus, susijusius su DSB rekomendacijų ir sprendimų įgyvendinimu. Jis patvirtino, kad Bendrijos visiškai laikysis savo tarptautinių įsipareigojimų šioje srityje. Nustatydama dabartinę tvarką, Bendrija siekė remti savo bananų augintojus ir laikytis tarptautinių įsipareigojimų, būtent įsipareigojimų dėl didžiausio palankumo režimo pagal PPO susitarimą ir, kiek tai susiję su AKR valstybėmis, pagal Lomé konvenciją. Šie tikslai išliko nepakitę.

Bendrijos pradėjo procedūrą, leidžiančią jai išnagrinėti visas galimybes, kuriomis būtų galima pasiekti įsipareigojimų laikymąsi. Atsižvelgiant į vidaus sprendimų priėmimo procedūrą, šiuo etapu buvo neįmanoma iš anksto numatyti procedūros rezultatų. Bendrijos siekė atkreipti narių dėmesį į šio reikalo ypatingą sudėtingumą. Apeliacinis komitetas pripažino, kad Bendrijų teisės aktų leidimo užduotis yra sudėtinga, nes jos yra įpareigosotos laikytis Lomé konvencijos reikalavimų, tuo pačiu metu rengiant bendrą bananų rinką. Dėl šios priežasties Bendrijoms, besistengiančioms veikti kuo greičiau, reikalingas pagrįstas laikotarpis išnagrinėti visas galimybes, leidžiančias joms laikytis tarptautinių įsipareigojimų.“ (Neoficialus vertimas)

30 1998 m. sausio 7 d., remiantis arbitražo procedūra, numatyta Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 21 straipsnio 3 dalies c punkte, arbitras Bendrijoms suteikė „pagrįstą laikotarpį“ nuo 1997 m. rugsėjo 25 d. iki 1999 m. sausio 1 d., skirtą 1997 rugsėjo 25 d. DSB sprendimui įgyvendinti (dokumentas WT/DS27/15: Arbitražas pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 21 straipsnio 3 dalis c punktą, 1998 m. sausio 7 d. arbitro sprendimo 20 punktas).

31 Manydamos, kad priimdama 1999 m. tvarką Bendrija nevisiškai pašalino neatitikimus įsipareigojimams pagal 1994 m. GATT ir Bendrąjį susitarimą dėl prekybos paslaugomis (toliau – GATS), konstatuotus 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB

sprendime, 1999 m. sausio 14 d. Jungtinės Amerikos Valstijos, remdamosi Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 22 straipsniu, paprašė DSB leisti sustabdyti tarifinių nuolaidų ir kitų susijusių įsipareigojimų pagal 1994 m. GATT taikymą Bendrijai ir jos valstybėms narėms. Jungtinės Amerikos Valstijos šį sustabdymą įvertino 520 milijonų Jungtinių Amerikos Valstijų dolerių (USD). Kadangi Bendrija užginčijo Jungtinių Amerikos Valstijų pasiūlytą sustabdymo mastą, byla buvo perduota arbitražui pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 22 straipsnio 6 dalį.

32 Tokiomis aplinkybėmis 1999 m. balandžio 9 d. arbitrai byloje *Bananai III* nustatė, kad Jungtinių Amerikos Valstijų patirtas nuolaidų dydžio anuliavimas ar sumažinimas lygus 191,4 milijono USD per metus (sprendimas WT/DS27/ARB, toliau – 1999 m. balandžio 9 d. arbitrų sprendimas). Galiausiai arbitrai nusprendė, kad Jungtinių Amerikos Valstijų tarifinių nuolaidų ir susijusių įsipareigojimų pagal 1994 m. GATT taikymo Bendrijoms ir jos valstybėms narėms sustabdymas, susijęs su maksimaliai 191,4 milijonų USD per metus dydžio prekyba, yra suderinamas su Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 22 straipsnio 4 dalimi.

33 Be to, 1999 m. balandžio 6 d. paralelinės procedūros pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 21 straipsnio 5 dalį metu kolegija, į kurią Ekvadoras kreipėsi su skundu dėl Bendrijos įgyvendinamų DSB parengtų rekomendacijų byloje *Bananai III*, ginčo šalims pateikė savo ataskaitą (ataskaita WT/DS27/RW/ECU, toliau – 1999 m. balandžio 6 d. kolegijos ataskaita). Remdamasi savo vertinimu, kolegija konstatavo kad 1999 m. tvarka kelių klausimų atžvilgiu yra nesuderinama su PPO susitarimų nuostatomis. Kolegija būtent nusprendė, kad:

— pagal 1999 m. tvarką nustatyta tradicinių AKR bananų importo 857 700 tonų riba „yra nesuderinama su (1994 m.) GATT XIII straipsnio 1 ir 2 dalimis“,

- atitinkamos dalys pagal šalis, suteiktos Ekvadorui ir kitiems labai suinteresuotiems tiekėjams, yra nesuderinamos su 1994 m. GATT XIII straipsnio 2 dalimi,

- 857 700 tonų tradicinio AKR importo kiekis, atleistas nuo muitų, gali būti laikoma Lomė konvencijos reikalavimu, tačiau „Europos Bendrijos nepagrįstai padarė išvadą, kad prie Lomė konvencijos pridėtas 5 protokoląs reikalauja kolektyvinio suteikimo tradiciniams AKR tiekėjams“; todėl atleidimas nuo importo muitų, viršijantis didžiausią eksporto kiekį iki 1991 m. iš atskiros AKR valstybės, nėra būtinas pagal prie Lomė konvencijos pridėtą 5 protokolą, ir kad nesant jokio kito taikomo Lomė konvencijos reikalavimo, šioms viršijančioms apimtims nėra taikoma Lomė išimtis, todėl lengvatiniai muitai jų atžvilgiu yra nesuderinami su 1994 m. GATT I straipsnio 1 dalimi (WT/DS27/RW/ECU ataskaitos 6.161 punktas).

- 34 Dėl GATS kolegija nustatė, pirma, kad pagal 1999 m. tvarką „Ekvadoro didmeninės prekybos paslaugų tiekėjams, kiek tai susiję su licencijų suteikimu, *de facto* yra taikomas mažiau palankus požiūris nei tas, kuris taikomas tų pačių paslaugų Bendrijos ar AKR tiekėjams, o tai pažeidžia GATS II ir XVII straipsnius ir, antra, „naujo importuotojo“ statuso igijimas pagal peržiūrėtas licencijų procedūras nustato Ekvadoro paslaugų tiekėjams *de facto* mažiau palankias konkurencijos sąlygas nei tos, kuriomis veikia panašių paslaugų Bendrijos tiekėjai, o tai pažeidžia GATS XVII straipsnį (WT/DS27/RW/ECU ataskaitos 6.163 punktas).

- 35 Kadangi Bendrija nepateikė skundo, 1999 m. gegužės 6 d. ši kolegijos ataskaita buvo patvirtinta (1999 m. gegužės 6 d. DSB posėdžio protokololas, 1999 m. birželio 30 d. WT/DSB/M/61).

- 36 1999 m. lapkričio 8 d. Ekvadoras, remdamasis Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 22 straipsniu, paprašė DSB leisti Bendrijos ir jos trylikos valstybių narių atžvilgiu sustabdyti tarifinių nuolaidų ir susijusių įsipareigojimų pagal Sutartį dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (toliau – TRIPS sutartis), pagal GATS ir pagal 1994 m. GATT taikymą 450 milijonų USD sumai.
- 37 Kadangi Bendrija užginčijo Ekvadoro pasiūlytą sustabdymo mastą, 1999 m. lapkričio 19 d. byla buvo perduota arbitražui pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 22 straipsnio 6 dalį.
- 38 2000 m. kovo 24 d. išplatintu sprendimu arbitrai nustatė, kad Ekvadoro patirtas su nuolaidomis ar įsipareigojimais susijusios naudos anuliavimas ar sumažinimas lygus 201,6 milijono USD per metus, ir šiai valstybei suteikė leidimą sustabdyti nuolaidas pagal 1994 m. GATT, GATS ir TRIPS susitarimą šiai sumai.
- 39 2001 m. balandžio 11 d. Jungtinės Amerikos Valstijos ir Bendrija sudarė Susitarimo dėl bananų memorandumą, pagal kurį jos „apibrėžia priemones, galinčias leisti spręsti ilgalaikius ginčus, susijusius su bananų importo (į Bendriją) tvarka“. Šis susitarimas numato, kad Bendrija įsipareigoja „vėliausiai iki 2006 m. sausio 1 d. įtvirtinti vien tarifais pagrįstą bananų importo tvarką“. Šis susitarimo memorandumas numato, kokių priemonių įsipareigoja imtis Bendrija per pereinamąjį laikotarpį, kuris baigsis 2006 m. sausio 1 dieną. O Jungtinės Amerikos Valstijos įsipareigojo laikinai sustabdyti apmokestinimą padidintais muitais, kuriuos joms buvo leista taikyti Bendrijos importui remiantis 1999 m. balandžio 9 d. arbitrų sprendimu (dokumentas WT/DS27/58). Tačiau 2001 m. birželio 26 d. pranešimu DBS Jungtinės Amerikos Valstijos nurodė, kad pats šis susitarimo dėl bananų memorandumas „nėra abipusis susitarimas pagal (Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 3 straipsnio 6 dalį) ir (kad) be to, atsižvelgiant į visas priemones, kurių šalis turi imtis, būtų per anksti šį klausimą išbraukti iš DSB darbotvarkės“ (dokumentas WT/DS27/59 – G/C/W/270, 2001 m. liepos 2 d. dokumentas).

Procesas

- 40 2001 m. sausio 25 d. Pirmosios instancijos teismui pateiktu ieškiniu trys bendrovės *Chiquita Brands International*, *Chiquita Banana Co.* ir *Chiquita Italia*, priklausančios *Chiquita* bendrovių grupei (toliau – ieškovė), vienai didžiausių pasaulio bananų augintojų ir platintojų, bendrai pareiškė šį ieškinį.
- 41 2001 m. birželio 29 d. laišku, vėlesniu nei Komisijos atsiliepimo į ieškinį pateikimo data, ieškovė Pirmosios instancijos teismo paprašė, taikant proceso organizavimo priemones, šalims pasiūlyti:
- savo pastabose sutelkti dėmesį į Bendrijos atsakomybės principą (neteisėtumo, žalos bei priežastinio ryšio tarp šių elementų buvimą), siekiant atidėti tikslios sumos įvertinimo klausimo nagrinėjimą vėlesnei proceso stadijai, ir
 - atidėti įrodymų apie žalos dydį pateikimą vėlesnei proceso stadijai.
- 42 2001 m. liepos 13 d. laišku Komisija prisijungė prie šio pasiūlymo, pažymėdama, kad ji ir toliau ketina ginčyti tiek ieškinio priimtinumą, tiek pagrįstumą.
- 43 2001 m. rugsėjo 25 d., taikydamas Procedūros reglamento 64 straipsnio 1 dalį, Pirmosios instancijos teismas nusprendė pasiūlyti šalims savo dubliko ir tripliko argumentuose sutelkti dėmesį į ieškinio priimtinumą bei Bendrijos atsakomybę.

- 44 Komisijos prašymu, Pirmosios instancijos teismas 2001 m. spalio 25 d. laišku nurodė, kad šis procesas bus suskirstytas į du etapus taip: „Pirmosios instancijos teismas priims sprendimą, visų pirma, dėl ieškinio priimtumo, atsižvelgiant į jo pagrįstumą, išplaukiantį iš ieškinio ir jo priedų; paskui, atsižvelgdamas į šį klausimą, jis priims sprendimą dėl atsakomybės klausimo tiek, kiek tai susiję su atsakovės tariamai neteisėto akto ar veiksmų buvimu“. Taigi šioje byloje Pirmosios instancijos teismas priima sprendimą dėl ieškinio priimtumo ir dėl neteisėto Bendrijos akto ar neteisėtų veiksmų buvimo nustatymo.
- 45 2003 m. vasario 5 d. laišku Komisija paprašė, kad šis procesas būtų sustabdytas, kol Teisingumo Teismas priims galutinį sprendimą byloje *Léon van Parys (C-377/02)*. Pirmosios instancijos teismas šio prašymo nepatenkino.
- 46 Taikydamas Procedūros reglamento 14 straipsnį ir remdamasis penktosios kolegijos pasiūlymu, Pirmosios instancijos teismas, išklauses šalis pagal to paties Procedūros reglamento 51 straipsnį, nusprendė bylą perduoti išplėstinei kolegijai.
- 47 Atsižvelgęs į teisėjo pranešėjo pranešimą, Pirmosios instancijos teismas (penktoji išplėstinė kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.
- 48 Šalių kalbos ir jų atsakymai į Pirmosios instancijos užduotus klausimus buvo išklausti 2004 m. vasario 12 d. posėdyje.

Šalių reikalavimai

49 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

- priteisti iš Bendrijos dėl Reglamento Nr. 2362/98 taikymo jai padarytos žalos, preliminariai įvertintos 564,1 milijono eurų kartu 8 % dydžio per metus palūkanas, atlyginimą,
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

50 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

- atmesti ieškinį kaip nepriimtina arba, nepatenkinus šio reikalavimo, atmesti jį kaip nepagrįstą,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl priimtimumo

1. Šalių argumentai

- 51 Nepateikdama prieštaravimo dėl priimtimumo pagal Procedūros reglamento 114 straipsnį, Komisija mano, kad ieškinyš yra nepriimtinas. Ji tvirtina, kad ieškinyš neatitinka Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c ir e punktų, pagal kuriuos ieškinyje nurodomi „ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka“ ir „įrodymai, jei jie pateikiami“.

- 52 Iš tikrųjų ji teigia, kad ieškinyje neatitinka Procedūros reglamento reikalavimų, pagal kuriuos ieškinyje dėl Bendrijos institucijos padarytos žalos atlyginimo turi būti pateikta informacija, leidžianti nustatyti veiksmus, kuriais ieškovė kaltina instituciją, ir priežastis, dėl kurių ji mano, kad egzistuoja priežastinis ryšys tarp veiksmų ir žalos, kurią ji teigia patyrusi, bei žalos pobūdį ir dydį (1990 m. liepos 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Automec prieš Komisiją*, T-64/89, Rink. p. II-367, 73 punktas). Šis neatitikimas yra juolab reikšmingesnis, nes ieškovė prašo atlyginti negautą pelną, t. y. žalą, kuriai įrodyti dėl jos pobūdžio reikalingi ypač svarūs įrodymai (1967 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimai *Kampffmeyer ir kt. prieš Komisijos EEB*, 5/66, 7/66 ir 13/66–24/66, Rink. p. 317 ir 1975 m. gegužės 14 d. Sprendimas *CNTA prieš Komisiją*, 74/74, Rink. p. 533). Ji mano, kad ieškovė reikalauja ypač didelės sumos, tačiau grįsdama ji pateikia tik keletą lakoniškų paaiškinimų. Nurodomas 543,6 milijono eurų dydžio negautas pelnas grindžiamas skirtumu tarp ieškovės iš tikrųjų įvykdyto pardavimo ir tų, kuriuos ji galėjo įvykdyti nesant Reglamento Nr. 2362/98.
- 53 Be to, Komisijos nuomone, ieškovė nepateikė net pirminių savo nurodomos žalos įrodymų. Šiuo atveju ieškinio aplinkybės skiriasi nuo buvusių byloje, kurioje Pirmosios instancijos teismas priėmė 2001 m. vasario 1 d. Sprendimą *T. Port prieš Komisiją* (T-1/99, Rink. p. II-465), kur ieškovė bent jau pateikė tikslūs duomenis apie įsigytų importo licencijų kainą ir banko palūkanas, kurias turėjo sumokėti
- 54 Šiuo klausimu Komisija primena, kad ieškinyje, kaip buvo nuspręsta minėto sprendimo *T. Port prieš Komisiją* punkte, „turi būti pakankamai aiškus ir tikslus, kad atsakovė galėtų parengti atsiliepimą į ieškinį, o Pirmosios instancijos teismas – priimti sprendimą dėl jo, prireikus – be jokios kitos pagrindžiančios informacijos“. Be to, pagal Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies e punktą ir 48 straipsnio 1 dalį kiekvienas prašymą pagrindžiantis įrodymas turi būti pridėtas prie ieškinio.

- 55 Šiuo atveju ieškinyje nepateiktas joks įrodymas apie tvirtinamos žalos buvimą ir priežastis, nors ieškovė ieškinio 146 punkte siūlo pateikti platesnę informaciją „vėlesnėje šio proceso stadijoje“. Kadangi iš šio pareiškimo netiesiogiai išplaukia, kad ieškovė jau turi nagrinėjamus įrodymus, jokia priežastis negali pateisinti pavėlavimo juos pateikti Procedūros reglamento 48 straipsnio 1 dalies prasme.
- 56 Komisija mano, kad šie trūkumai yra juolab ryškesni dėl to, kad ieškovė yra pirmaujanti pasaulyje bananų auginimo ir platinimo įmonė ir turi labai svarbių išteklių. Minėta žala jau buvo grindžiamas Jungtinių Amerikos Valstijų skundas PPO institucijose, kuriame ieškovė, net nebūdama šios procedūros šalimi, pateikė daugiau informacijos nei šiame ieškinyje.
- 57 Komisijos teigimu, ieškovė negali pateisinti ieškinio trūkumų, remdamasi PPO sprendimais, t. y. 1999 m. balandžio 9 d. arbitrų sprendimu ir 1999 m. balandžio 6 d. kolegijos ataskaita. Be to, kad šie sprendimai yra neįpareigojančio pobūdžio, jie nėra susiję su ieškiniui nustatytais reikalavimais.
- 58 Ieškovė mano, kad ieškinys priimtinas. Jos teigimu, jis atitinka minėto sprendimo *Automec prieš Komisiją* 73 punkte ir minėto sprendimo *T. Port prieš Komisiją* 37 punkte nurodytus kriterijus.
- 59 Visų pirma ieškovė teigia, kad ji aiškiai nustatė du, jos teigimu, neteisėtų veiksmų, susijusių su Reglamentu Nr. 2362/98, aspektus. Tai, visų pirma, bananų importo licencijų išdavimo tvarka ir, antra, – tarifinių kvotų Lotynų Amerikos bananams paskirstymas į nacionalines kvotas.

- 60 Antra, ieškovė primena, kad ji ieškinyje taip pat pateikė savo nuomonę dėl priežastinio ryšio tarp šio neteisėtumo ir patirtos žalos.
- 61 Trečia, ieškovė primena, kad ji ieškinio 155 punkte nurodė atskiras žalos, kurią prašo atlyginti, dalis. Laikotarpiu nuo 1999 m. sausio 1 d. iki 2000 m. gruodžio 31 d. negautas pelnas sudarė 543,6 milijonų eurų, o negražintinos išlaidos – 20,5 milijonų eurų.
- 62 Be to, ieškovė neigia Komisijos teiginį, kuriuo, atrodo, tvirtinama, jog prašymams atlyginti negautą pelną yra taikomi griežtesni kriterijai nei tie, kurie nurodyti anksčiau.
- 63 Atsižvelgiant į daugybę ginčų, kurie kilo dėl bendro bananų rinkų organizavimo, Komisija negali teigti, jog ji nesupranta ieškinyje pateiktų paaiškinimų apie nurodomą žalą.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

Dėl ieškinio atitikties Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktui

- 64 Pagal Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Šis nurodymas turi būti pakankamai aiškus ir tikslus, kad atsakovė galėtų pasirengti gynybai,

o Pirmosios instancijos teismas – priimti sprendimą dėl jo, prireikus – be jokios kitos pagrindžiančios informacijos. Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą, kad ieškinys būtų priimtinas, reikia, jog esminės jį pagrindžiančios faktinės ir teisinės aplinkybės išplauktų – kad ir glaustai, tačiau sklandžiai ir suprantamai — iš pačio ieškinio teksto (1993 m. balandžio 28 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis *De Hoe prieš Komisiją*, T-85/92, Rink. p. II-523, 20 punktas ir 1998 m. sausio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Dubois ir Fils* prieš *Tarybą ir Komisiją*, T-113/96, Rink. p. II-125, 29 punktas).

- 65 Kad šie reikalavimai būtų patenkinti, ieškinyje, kuriuo siekiama Bendrijos institucijos tariamai padarytos žalos atlyginimo, turi būti nurodyta informacija, leidžianti nustatyti veiksmus, kuriais ieškovė kaltina instituciją, ir priežastis, dėl kurių ji mano, kad egzistuoja priežastinis ryšys tarp veiksmų ir žalos, kurią ji teigia patyrusi, bei žalos pobūdį ir dydį (minėto sprendimo *Dubois ir Fils* prieš *Tarybą ir Komisiją* 30 punktas ir 2003 m. liepos 2 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hameico Stuttgart ir kt. prieš Tarybą ir Komisiją*, T-99/98, Rink. p. II-2195, 26 punktas).
- 66 Priešingai, kai prašymui atlyginti kokią nors žalą trūksta reikiamo detalizavimo, jis turi būti laikomas nepriimtiniu (1971 gruodžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Zuckerfabrik Schoepfenstedt prieš Tarybą*, 5/71, Rink. p. 975, 9 punktas; minėto sprendimo *Automec prieš Komisiją* 73 punktas ir 2000 m. birželio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Camar ir Tico prieš Komisiją ir Tarybą*, T-79/96, T-260/97 et T-117/98, Rink. p. II-2193, 181 punktas).
- 67 Šioje byloje ieškovė ieškinio 142–154 punktuose nurodė atskirų žalos dalių, kurias prašo atlyginti, pobūdį bei jos dydžiui nustatyti naudojamą metodą. Ji pakankamai detalčiai nurodė aplinkybes, kuriomis remiasi tvirtinamos žalos realumui ir tikrumui bei jos dydžiui nustatyti.

68 Dėl žalos realumo ir tikrumo ieškovė priminė, kad 1999 m. tvarka smarkiai paveikė jos veiklą ir rezultatus. Ji ypač tvirtino, kad ši žala aiškiai atsispindi jos kapitalizacijoje, kuri, priėmus 1993 m. tvarką, sumažėjo daugiau kaip 96 %. Ieškovė tvirtino, kad 1999–2000 m. jos kapitalizacija pakito nuo 625 milijonų iki 79,2 milijono USD, t. y. sumažėjo. 87 %. Kadangi *Chiquita Brands International Inc.* yra biržoje kotiruojama bendrovė, ši informacija yra vieša ir plačiai išplatinta, ypač spaudoje.

69 Dėl žalos dydžio ir nuostolių kiekio nustatymo bei prašomų palūkanų ieškovė išskyrė negautą pelną bei patirtas išlaidas. Negauto pelno atžvilgiu ji, nustatydamą žalą, kurią patyrė Jungtinės Amerikos Valstijos ir Ekvadoras dėl 1993 m. tvarkos neatitikties PPO taisyklėms, su kuria buvo susijusi ir 1999 m. tvarka, dydį, rėmėsi PPO arbitrų naudotu metodu. Remdamasi šia informacija ir savo 1999–2000 m. apyvarta ji atliko skaičiavimus, siekdama nustatyti savo apyvartą, kuri būtų buvusi, jeigu 1999 m. tvarka nebūtų prieštaravusi PPO teisei. Ji tvirtina, kad šis negautas pelnas lygus skirtumui tarp pelno, kurį ji galėjo gauti už šią spėjamą apyvartą, ir pelno, kurį ji iš tikrųjų gavo 1999 m. bei 2000 metais. Pagal šį skaičiavimą ieškovė šį pelno praradimą įvertina 543,6 milijono eurų. Dėl šių nenumatytų išlaidų ieškovė nurodė, kad tai yra išlaidos, susijusios su personalo sumažinimu 1999 m., su 1999 m. ir 2000 m. padidėjusiomis transporto poreikio perviršiu ir su teisinėmis išlaidomis. Ji šias išlaidas įvertina 20,5 milijono eurų.

70 Taigi ieškovės ieškinyje nurodomos žalos pobūdis bei dydis atitinka Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto nuostatas. Todėl Komisija gali gintis, o Pirmosios instancijos teismas – atlikti priežiūrą.

Dėl ieškinio atitikties Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies e punktui

- 71 Iš Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies e punkto formuluotės, konkrečiau – iš junginio „jei jie pateikiami“, išplaukia, kad neprivaloma ieškinyje nurodyti įrodymų. Vienintelė nuobauda įrodymų srityje yra jų atmetimas dėl pavėlavimo, jeigu įrodymai pateikiami pirmą kartą ir be jokio pateisinimo dubliko arba tripliko stadijoje (Procedūros reglamento 48 straipsnio 1 dalis).
- 72 Pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 4 dalį: „prie kiekvieno procesinio dokumento pridedami dokumentai, kuriais jame remiamasi, taip pat šių dokumentų sąrašas“. Iš teismų praktikos matyti, kad dėl šios pareigos nesilaikymo gali būti atmestas ieškiny, jeigu šis nesilaikymas kitoms šalims trukdo rengti jų argumentus (2003 m. kovo 5 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Ineichen prieš Komisiją*, T-293/01, Rink. P p. I-A-83 ir II-441, 29 ir paskesni punktai).
- 73 Šioje byloje pripažintina, kad Komisija pateikė ypač detalizuotą atsiliepimą į ieškinį, dėl ko galima daryti išvadą, kad jai visiškai netrukdė, jog nebuvo pateikti prie ieškinio pridedami dokumentai.
- 74 Komisijos kritika dėl žalos buvimo įrodymų priskirtina ginčo esmės, o ne priimtimumo vertinimui (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Hameico Stuttgart ir kt. prieš Tarybą ir Komisiją* 32 punktą).

75 Todėl ieškinys yra priimtinas.

Dėl esmės

76 Iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad Bendrijos deliktinė atsakomybė EB 288 straipsnio antrosios pastraipos prasme taikoma tuo atveju, kai tenkinamos visos sąlygos, t. y. veiksmų, kuriais kaltinamos institucijos, neteisėtumas, žalos tikrumas ir priežastinio ryšio tarp tariamų veiksmų ir nurodytos žalos buvimas (1982 m. rugsėjo 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Oleifici Mediterranei prieš EEB*, 26/81, Rink. p. 3057 16 punktas; 1996 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *International Procurement Services prieš Komisiją*, T-175/94, Rink. p. II-729, 44 punktas; 1996 m. spalio 16 d. Sprendimo *Efisol prieš Komisiją*, T-336/94, Rink. p. II-1343, 30 punktas ir 1997 m. liepos 11 d. Sprendimo *Oleifici Italiani prieš Komisiją*, T-267/94, Rink. p. II-1239, 20 punktas). Jei nors viena šių sąlygų nėra patenkinta, visas ieškinys dėl žalos atlyginimo turi būti atmestas, nesant būtinybės nagrinėti kitų minėtos atsakomybės taikymo sąlygų (1994 m. rugsėjo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *KYDEP prieš Tarybą ir Komisiją*, C-146/91, Rink. p. I-4199, 19 ir 81 punktai; 2002 m. vasario 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Förde-Reederei prieš Tarybą ir Komisiją*, T-170/00, Rink. p. II-515 37 punktas).

77 Dėl reikalavimų atlyginti žalą vertinimo pirmosios šių sąlygų atžvilgiu, t. y. sąlygos dėl neteisėtų veiksmų buvimo, primintina, kad pagal teismų praktiką reikalaujama, jog būtų įrodytas pakankamai akivaizdus teisės normos, suteikiančios teises privatiems asmenims, pažeidimas (2000 m. liepos 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bergaderm ir Goupil prieš Komisiją*, C-352/98 P, Rink. p. I-5291, 42 punktas). Lemiamas kriterijus, leidžiantis pripažinti, jog tenkinamas pažeidimo pakankamo akivaizdumo reikalavimas, yra tas, kad atitinkama Bendrijos institucija aiškiai ir sunkiai viršijo jai nustatytas diskrecijos ribas. Jei šios institucijos diskrecija yra labai siaura arba ji iš viso jos neturi, pakankamai akivaizdaus pažeidimo buvimui įrodyti gali pakakti paprasto Bendrijos teisės pažeidimo (2001 m. liepos 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Comafrica ir Dole Fresh Fruit Europe prieš*

Komisija, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 ir T-225/99, Rink. p. II-1975, 134 punktas; 2004 m. vasario 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Afrikanische Frucht-Compagnie prieš Tarybą ir Komisiją*, T-64/01 ir T-65/01, Rink. p. II-521, 71 punktas).

1. Ieškinio pagrindų glaustas išdėstymas

78 Ieškovė tvirtina, kad Komisija, priimdama ir palikdama galioti Reglamento Nr. 2362/98 nuostatas, susijusias su importo licencijų išdavimu ir tarifinių kvotų paskirstymu tarp kai kurių Lotynų Amerikos valstybių, padarė įvairių akivaizdžių teisės normų, saugančių privačius asmenis arba jiems suteikiančias teises, pažeidimų, galinčių užtraukti Bendrijos atsakomybę EB 235 straipsnio pagrindu.

79 Dėl trečiųjų šalių bananų importo licencijų išdavimo ieškovė tvirtina, kad 1993 m. tvarka įtvirtino mechanizmą, skirtą susilpninti didžiųjų įmonių, kurios, kaip ir ji, yra vertikalčiai integruotos ir specializuotos Lotynų Amerikos bananų prekyboje, konkurencinę padėtį. Iš tikrųjų 1993 m. tvarka suteikė licencijas tam tikriems veiklos vykdytojams, kurių veikla nebuvo trečiųjų šalių bananų importas. Taigi Bendrijos arba AKR bananų prekybininkai turėjo 30 % licencijų, skirtų trečiųjų šalių bananų importui. Taip pat nokintojai gavo tam tikrą šių licencijų kiekį. Todėl 1993 m. tvarka paskatino trečiųjų šalių bananų importuotojus pirkti nokintojų ir AKR bei Bendrijos bananų prekybininkų licencijas. Trečiųjų šalių bananų importuotojai turėjo perduoti dalį savo išteklių savo konkurentams, nes šių licencijų vertė yra maždaug 200 eurų vienai bananų tonai. Be to, šis mechanizmas tam tikriems veiklos vykdytojams, iki to laiko besispecializuojantiems AKR bananų prekyboje, leido tiesiogiai importuoti Lotynų Amerikos bananus ir pradėti tiesiogiai konkuruoti su ieškove.

80 Pakeitimai pagal 1999 m. tvarką apsunkino šią situaciją. Ieškovė pažymi, kad Reglamentas Nr. 2362/98 jau neberezervavo 30 % licencijų AKR arba Bendrijos bananų importuotojams, tačiau veikė pagal vadinamąją „bendro katilo“ sistemą. Pagal šią sistemą importo licencijos AKR ir trečiųjų šalių tarifinėms kvotoms buvo valdomos bendrai. Licencijos veiklos vykdytojams pagal 1993 m. tvarką suteiktos remiantis faktiškai importuotų bananų kiekiu (1994–1996 m. laikotarpis vadinamas referenciniu laikotarpiu), neatsižvelgiant į jų kilmę. Be to, kad sistema rėmėsi referenciniu laikotarpiu, kurio neteisėtumas buvo nurodytas 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendime, dėl šios sistemos praktiškai padaugėjo trečiųjų šalių importo licencijų paraiškų iš ūkinių subjektų, tradiciškai specializuotų AKR arba Bendrijos bananų prekyboje. Atitinkamai bananų kiekis, kurį ieškovė galėjo importuoti, tapo mažesnis už referencinį kiekį, kurio ji galėjo teisėtai tikėtis atsižvelgdama į savo ankstesnio importo apimtį.

81 Dėl tarifinių kvotų išskirstymo į nacionalines kvotas ieškovė pažymi, kad svarbiausias jos importo šaltinis yra Panama. Ji pastebi, kad 1993 m. tvarka 49,40 % trečiųjų šalių tarifinių kvotų rezervavo 1994 m. kovo 28 d. ir 29 d. Bendrijos ir Kolumbijos, Kosta Rikos Respublikos, Nikaragvos Respublikos ir Venesuelos Bolivarų Respublikos sudarytą susitarimą (toliau – Pamatinis susitarimas), kuriame Panama nedalyvauja, pasirašiusiems šalims. Po to, kai 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendimu buvo pripažintas šio paskirstymo neatitikimas 1994 m. GATT XIII straipsniui, 1999 m. tvarka tarifinių kvotų paskirstymą pakeitė į nacionalines kvotas. Panamai rezervuojama dalis buvo nustatyta 15,76 %. Ieškovė teigia, kad šis paskyrimas pagal šalis yra nepagrįstas. Be to, jis savavališkas, nes Kolumbija ir Kosta Rika turi didesnę dalį nei jų apyvartos apimtį, kurios jos galėtų tikėtis nesant kiekybinių prekybos apribojimų. Nesvarbu, kokia priežastis paskatino šį paskirstymą pagal šalis, ieškovė pažymi, kad jis grindžiamas pagal 1993 m. tvarką įvykdyta prekyba. Taigi, kaip buvo konstatuota 1999 m. balandžio 6 d. kolegijos ataskaitoje, šio referencinio laikotarpio pasirinkimas paliko iš 1993 m. tvarkos kylančią ir 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendimu pripažintą diskriminaciją.

- 82 Siekdama įrodyti Komisijos neteisėtus veiksmus, ieškovė remiasi keturiais pagrindais, kurie glaustai gali būti apibūdinti taip: pirmasis susijęs su PPO taisyklių pažeidimu; antrasis – su įgaliojimo, kurį Taryba suteikė Komisijai įgyvendinti Reglamentą Nr. 1637/98, pažeidimu; trečiasis ieškinio pagrindas yra susijęs su bendrųjų Bendrijos teisės principų pažeidimu; ketvirtasis – su geros valios ir teisėtų lūkesčių principų pagal tarptautinę teisę pažeidimu.

2. Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su PPO taisyklių pažeidimu

Dėl Nakajima praktikos aiškinimo

Šalių argumentai

- 83 Ieškovė tvirtina, kad Reglamentas Nr. 2362/98 yra nesuderinamas su PPO taisyklėmis, nes šis neatitikimas buvo konstatuotas 1999 m. balandžio 6 d. kolegijos ataskaitoje. Ji nurodo, kad šiuo ieškinio pagrindu ji nesiekia tiesiogiai remtis PPO teisės pažeidimu. Kadangi ši teisė nėra tiesioginio veikimo, todėl ieškinys dėl deliktinės atsakomybės, tiesiogiai grindžiamas PPO teisės pažeidimu, būtų nepatenkintas (2001 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją*, T-30/99, Rink. p. II-943, 56 punktas; sprendimų *Cordis prieš Komisiją*, T-18/99, Rink. p. II-913, 51 punktas ir *T. Port prieš Komisiją*, T-52/99, Rink. p. II-981, 51 punktas).
- 84 Ieškovė nurodo, kad šis ieškinio pagrindas grindžiamas nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, pagal kurią Bendrijos teismai gali prižiūrėti antrinės teisės akto teisėtumą PPO taisyklių, tarp kurių yra GATT, atžvilgiu, jeigu „Bendrija ketino įgyvendinti prisiimtą konkretų įsipareigojimą PPO arba tuo atveju, kai Bendrijos

teisės aktas aiškiai daro nuorodą į konkrečias PPO susitarimų nuostatas“ (1999 m. lapkričio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Portugalija prieš Tarybą*, C-149/96, Rink. p. I-8395, 49 punktas; taip pat žr. 1998 lapkričio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Tarybą*, C-352/96, Rink. p. I-6937; sprendimo *Italija prieš Tarybą (Riz)* 19 punkta; 1994 m. spalio 5 d. Sprendimo *Vokietija prieš Tarybą*, C-280/93, Rink. p. I-4973; sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Bananiai)* 111 punktą). Šis principas kilęs iš 1991 m. gegužės 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nakajima prieš Tarybą* (C-69/89, Rink. p. I-2069, toliau – *Nakajima* sprendimas).

85 Siekdama paaiškinti iš *Nakajima* sprendimo kilusį principą, kurį vėliau Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas paskelbė bei įgyvendino (toliau – *Nakajima* teismų praktika), ieškovė iš eilės nagrinėja jo tikslą, taikymo sąlygas bei minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* tinkamumą.

86 Dėl, visų pirma, *Nakajima* teismų praktikos buvimo priežasčių ieškovė teigia, kad ja siekiama numatyti teisminės priežiūros PPO taisyklių atžvilgiu galimybę, kai Bendrijos teisės aktų leidimo institucija nusprendė įgyvendinti iš šių taisyklių, kurios, jeigu nėra tiesioginio veikimo, praranda bet kokią tinkamumą, išplaukiančius išpareigojimus. Bendrijos teismai neprižiūri Bendrijos aktų atitikties PPO taisyklėms, bet jas vertina pagrindinio sprendimo įgyvendinti iš PPO taisyklių išplaukiančius išpareigojimus atžvilgiu. Ieškovė pažymi, kad iš tikrųjų „šiomis aplinkybėmis galimybė remtis GATT nuostatomis grindžiama ne jų tiesioginiu veikimu, bet Bendrijos teisės akto, kuris įgyvendino šias nuostatas arba bent išreiškė ketinimą jas įgyvendinti, buvimu“ (generalinio advokato M. Tesauro išvados byloje, kurioje buvo priimtas 1998 m. balandžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Hermès*, C-53/96, Rink. p. I-3603, I-3606, išnaša Nr. 45).

87 Be to, ieškovė mano, kad *Nakajima* teismų praktika turi būti vertinama bendroje tarptautinių susitarimų tiesioginio veikimo Bendrijos teisės sistemoje, t. y. poveikio, kurio neturi GATT ir PPO susitarimai, perspektyvoje (1972 m. gruodžio 12 d. sprendimas Teisingumo Teismo sprendimas *International Fruit Company ir kt.*, 21/72–24/72, Rink. p. 1219 ir minėtas sprendimas *Portugalija prieš Tarybą*).

- 88 Ši situacija nepanaikina pačios Bendrijos teisės aktų atitikties GATT taisyklėms ir PPO susitarimams teisminės priežiūros. Priešingai, *Nakajima* teismų praktika leidžia užtikrinti labai siaurą teisminę priežiūrą, tačiau esminę, apsaugant pagrindinę teisę į veiksmingą teisminę gynybą (generalinio advokato F. G. Jacobs išvada byloje, kurioje priimtas 2001 m. spalio 9 d. Sprendimas *Nyderlandai prieš Parlamentą ir Tarybą* (C-377/98, Rink. p. I-7079, I-7084, toliau – sprendimas *Biotechnologies*)).
- 89 Antra, dėl *Nakajima* teismų praktikos taikymo sąlygų ieškovė teigia, kad jos yra dvi: pirma, Bendrijos ketinimas laikytis (*intention to comply*) ir, antra, „konkretus įsipareigojimas“ pagal PPO susitarimus.
- 90 Pirmą iš šių sąlygų ieškovė aiškina tuo, kad kai nustatoma, jog Bendrija ketino laikytis PPO taisyklių, atitinkamos aplinkybės, dėl kurių Teisingumo Teismas atmeta PPO susitarimų tiesioginį veikimą, praranda bet kokią svarbą. Bendrija niekada negalės būti įpareigota taikyti PPO teisės prieš savo valią; *Nakajima* teismų praktika šio principo visiškai nepaneigia.
- 91 Įsipareigojimas pagal PPO teisę, kurio Bendrija ketino laikytis, taip pat turi būti „konkretus įsipareigojimas“; šis įsipareigojimas turi būti „pakankamai aiškus ir tikslus“, kad teismas galėtų jį taikyti.
- 92 Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ieškovė paneigia keturis konkuruojančius aiškinimus, siekiančius apriboti *Nakajima* teismų praktikos taikymo aplinkybes.

- 93 Visų pirma teisiškai klaidinga apriboti *Nakajima* teismų praktikos taikymą vien atvejais, kai nagrinėjamas teisės aktas aiškiai grindžiamas tam tikra GATT arba PPO susitarimų nuostata. Ieškovė iš tikrųjų mano, kad toks aiškinimas painioja *Nakajima* sprendimo aplinkybes su esančiomis 1989 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendime *Fediol prieš Komisiją* (70/87, Rink. p. 1781), kuris iš tikrųjų susijęs su aiškios nuorodos į GATT arba PPO susitarimų taisykles atveju. *Nakajima* teismų praktikos taikymo sąlyga yra „ketinimas įgyvendinti konkretų įsipareigojimą“ pagal GATT arba PPO susitarimus. Šiuo atžvilgiu ieškovė nurodo, kad *Nakajima* sprendime nagrinėjamas Bendrijos teisės aktas nėra grindžiamas tam tikra GATT nuostata.
- 94 Tačiau teismų praktika kartais kartu mini sprendimus *Nakajima* ir minėtą *Fediol prieš Komisiją*, kai ji remiasi taisykle, pagal kurią teismas gali prižiūrėti Bendrijos akto teisėtumą GATT arba PPO susitarimų nuostatų, nesančių tiesioginio veikimo, atžvilgiu. Tačiau kiekvienas iš šių sprendimų numato atskiras šios taisyklės taikymo aplinkybes (generalinio advokato Saggio išvados minėtoje byloje *Portugalija prieš Tarybą*, Rink. p. I-8397, išnaša Nr. 20).
- 95 Ieškovė taip pat nurodo, kad teiginys, jog *Nakajima* teismų praktikos taikymas galėtų būti sąlygotas tam tikros nuorodos į GATT nuostatas arba PPO susitarimus, yra absurdiškas. Iš tikrųjų teisminė priežiūra negali priklausyti nuo formalios sąlygos, priklausančios tik nuo atitinkamo teisės akto autoriaus valios. Tokia sąlyga yra nesuderinama su teisinės valstybės principu.
- 96 Antra, teisiškai klaidinga taikyti *Nakajima* teismų praktiką tik tais atvejais, kai įsipareigojimo pagal GATT arba PPO susitarimus formuluotė yra pozityvi.

- 97 Visų pirma tokia sąlyga yra dirbtinė, nes kiekvienas pozityvus įsipareigojimas gali būti išreikštas draudimo forma, kaip tai yra vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų atvejais. Paskui ieškovė pažymi, kad GATS II straipsnio 1 dalis ir XVII straipsniai bei 1994 m. GATT XIII straipsnis, kurie svarbūs šioje byloje, numato pozityvius įsipareigojimus. Galiausia tokį ribojimą paneigia *Nakajima* sprendimas, kuris susijęs su Bendrijos antidempingo teisės aktų atitiktimi Susitarimo dėl GATT VI straipsnio įgyvendinimo, Bendrijos vardu patvirtinto 1979 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimu 80/271/EEB dėl daugiašalių susitarimų, pasiektų 1973–1979 m. derybomis dėl prekybos, sudarymo (OL L 71, 1980, toliau – 1979 m. antidempingo kodeksas) 1 straipsniui. Šioje nuostatoje yra negatyvus įsipareigojimas, draudžiantis Susitariančiosioms Šalims nustatyti antidempingo mokesčius, nesilaikant 1979 m. Antidempingo kodekso taisyklių.
- 98 Trečia, teisiškai klaidinga apriboti *Nakajima* teismų praktikos taikymą tik tais atvejais, kai įsipareigojimas pagal GATT arba PPO susitarimus buvo įtrauktas arba perkeltas į atitinkamą Bendrijos teisės aktą. Ieškovė iš tikrųjų pažymi, kad toks aiškinimas nepagrįstas jokia Teisingumo Teismo ar Pirmosios instancijos teismo praktika. Ji sutinka, kad antidempingo bylų srityje 1979 m. Antidempingo kodeksas buvo perkeltas į Bendrijos teisę. Tačiau prieštarauja, kad ši aplinkybė leidžia pagrįsti bendrą teiginį, kad *Nakajima* teismų praktika yra taikoma tik tada, kai ginčijamas Bendrijos aktas perkelia GATT arba PPO susitarimų normą. Šis pasiūlymas prieštarauja sprendimui *Italija prieš Tarybą (Riz)*, kuriame Teisingumo Teismas taikė *Nakajima* teismų praktiką, nors Bendrija ir nebuvo perkėlusį GATT XXIV straipsnio 6 dalies į Bendrijos teisę.
- 99 Ketvirta, teisiškai klaidinga apriboti *Nakajima* teismų praktikos taikymą tik tais atvejais, kai atitiktis taisyklėms pagal GATT arba PPO susitarimus yra vienintelis tikslas, kurio siekiama ginčijamu Bendrijos teisės aktu. Kadangi šie atvejai yra nepaprastai reti, ieškovė mano, kad toks aiškinimas padarytų *Nakajima* teismų praktiką beprasme. Ji mano, kad ji taikoma, net jeigu ginčijamu Bendrijos teisės aktu

siekama kelių prieštaraujančių tikslų; vienintelis tokiu atveju teismui taikomas apribojimas yra nepažeisti pusiausvyros, kurią teisės aktų leidėjui pavyko nustatyti.

- 100 Trečia, ieškovė teigia, kad jos pateiktas *Nakajima* teismų praktikos aiškinimas nėra paveiktas minėtu *Portugalija prieš Tarybą* sprendimu. Šiame sprendime Teisingumo Teismas, grįsdamas teismine politika, atmetė PPO susitarimų tiesioginio veikimo teiginį. Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad pripažįstant šį teiginį vienareikšmiai būtų paneigta Bendrijos „veikimo laisvė“ PPO srityje, nors jokia Susitariančioji Šalis neprisiėmė abipusio įsipareigojimo Bendrijos atžvilgiu.
- 101 Iš tikrųjų ieškovė mano, kad *Nakajima* teismų praktika neturėtų prasmės, jeigu jai būtų taikoma abipusiškumo sąlyga, nurodyta minėtame sprendime *Portugalija prieš Tarybą*. Ji primena, kad *Nakajima* teismų praktikos buvimo priežastys konkrečiai susijusios su aplinkybe, jog pagal apibrėžimą ji nurodo tik atvejus, kada Bendrija neturi jokios „veikimo laisvės“, jeigu nusprendžia įgyvendinti normas pagal GATT arba PPO susitarimus.
- 102 Ieškovė mano, kad nereikia nuogaštauti, jog dėl tokio aiškinimo kyla daugybė ieškinių kiekvieną kart, kai Bendrija nesilaiko DSB sprendimo, nes šiems ieškiniams taikoma sąlyga, kad Bendrija būtų aiškiai nusprendusi įgyvendinti įsipareigojimą pagal PPO susitarimus. Taigi aplinkybės, kuriomis Bendrijos teismas gali taikyti *Nakajima* teismų praktiką, yra ribotos. Praktiškai jos tėra susijusios su atvejais, kai Taryba aiškiai nusprendė įgyvendinti PPO institucijų sprendimą, kuriuo išsprendžiamas ginčas, o jo įgyvendinimas Bendrijos teisėje prieštarauja Tarybos tikslams.

- 103 Šiuo atžvilgiu ieškovė pabrėžia aplinkybes, kurios šioje byloje skiriasi nuo „Hormonų paveiktos jautienos“ ginčo (1998 m. sausio 16 d. kolegijos ataskaita WT/DS26/AB/R WT/DS48/AB/R, DSB patvirtinta 1998 m. vasario 13 d.), pateikto nagrinėti PPO. Pastarajame ginče Bendrija aiškiai nusprendė nekeisti savo teisės aktų, kad būtų laikomasi PPO ginčų sprendimo procedūros metu priimtų sprendimų. Nepavykus priimti suderinto sprendimo dėl žalos atlyginimo dydžio, Bendrija nusprendė imtis retorsijos priemonių laimėjusios šalies, t. y. Jungtinių Amerikos Valstijų, atžvilgiu. Šioje byloje Bendrija nepriėmė sprendimo palikti galioti bendro bananų rinkų organizavimo nuostatas, paskelbtas neatitinkančiomis įsipareigojimų pagal PPO susitarimus. Priešingai, ji aiškiai nurodė, kad ketino laikytis PPO ginčų sprendimo institucijų priimtų sprendimų.
- 104 Komisija atmeta šį *Nakajima* sprendimo išaiškinimą. Ji primena, kad neatsižvelgiant į monistinį Bendrijos teisės sistemos pobūdį, teismų praktika nuolat atmesdavo PPO susitarimų tiesioginio veikimo teiginį (minėtas sprendimas *International Fruit Company ir kt.* ir sprendimas *Portugalija prieš Tarybą*). Siekiant įvertinti Bendrijos teisės normos atitikimą PPO taisyklei, turi būti atsižvelgiama į DSB ataskaitą tik tuomet, kai iš jos kylantis įsipareigojimas turi tiesioginį poveikį (1999 m. spalio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Atlanta prieš Europos Bendriją*, C-104/97 P, Rink. p. I-6983, 20 punktas).
- 105 Komisija taip pat ginčija ieškovės pateiktą *Nakajima* teismų praktikos taikymo sąlygų aiškinimą.
- 106 Priešingai, nei teigia ieškovė, pirma iš šių sąlygų yra ne ketinimas „laikytis“ (*to comply*) tam tikros sąlygos, o ketinimas „įgyvendinti“ (*to implement*) (minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 49 punktas). Šie žodžiai nėra tapatūs: „laikytis“

suprantama plačiau nei „įgyvendinti“. Dažnai pasitaiko, kad valstybė arba Bendrija ketina laikytis tam tikrų įsipareigojimų jų neįgyvendindama.

- 107 Komisija ginčija antrosios sąlygos dėl „konkreto įsipareigojimo“ reikalavimo aiškinimą. „Konkretus“ įsipareigojimas suprantamas priešingai nei „bendro“ pobūdžio įsipareigojimas.
- 108 Komisija mano, kad dėl riboto šių aplinkybių pobūdžio *Nakajima* teismų praktikos taikymo pavyzdžiai yra labai reti. Jie daugiausia susiję su ieškiniais dėl antidempingo reglamentų (1992 m. kovo 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *NMB prieš Komisiją*, C-188/88, Rink. p. I-1689; 1995 m. gegužės 2 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *NTN Corporation ir Koyo Seiko prieš Tarybą*, T-163/94 ir T-165/94, Rink. p. II-1381; 1996 m. birželio 5 d. Sprendimas *NMB France ir kt. prieš Komisiją*, T-162/94, Rink. p. II-427 ir 1999 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Petrotub ir Republica prieš Tarybą*, T-33/98 ir T-34/98, Rink. p. II-3837, 105 punktas). Vienintelis *Nakajima* teismų praktikos taikymo pavyzdys ne antidempingo srityje yra sprendimas *Italija prieš Tarybą (Riz)*. Visi kiti bandymai taikyti *Nakajima* teismų praktiką nepavyko (2001 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Kloosterboer Rotterdam*, C-317/99, Rink. p. I-9863, *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* ir minėtas sprendimas *Portugalija prieš Tarybą*; minėti sprendimai *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* ir *Cordis prieš Komisiją* bei 2001 m. kovo 20 d. Sprendimas *T. Port prieš Komisiją*).
- 109 Pagal Komisiją *Nakajima* teismų praktikos taikymas reiškia, kad yra patenkintos žemiau išdėstytos keturios sąlygos.
- 110 Visų pirma, nagrinėjamas „konkretus įsipareigojimas“ turi būti pozityvus įsipareigojimas imtis apibrėžtų veiksmų. GATT Antidempingo kodeksas yra tokio tipo įsipareigojimų pavyzdys. DSB rekomendacija arba sprendimas negali būti „konkretus

įsipareigojimas“, nes jis nurodo tik bendrą pareigą suderinti aktą su PPO taisyklėmis. Iš tikrųjų atitinkama Susitariančioji Šalis turi priimti priemones, skirtas užtikrinti jos teisinę sistemą su šiomis taisyklėmis.

- 111 Antra, *Nakajima* teismų praktika yra taikoma tik tuomet, kai nagrinėjamas Bendrijos teisės aktas įtvirtina arba perkelia į savo teisės sistemą priimtą „konkretų įsipareigojimą“ PPO. Šis pasiūlymas tiesiogiai išplaukia iš žodžio „įgyvendinti“.
- 112 Trečia, kad *Nakajima* teismų praktika būtų taikoma, reikia, jog Bendrijos teisės aktu leidžias nesiektų kelių prieštaraujančių tikslų.
- 113 Ketvirta, *Nakajima* teismų praktika taip pat reikalauja, kad nagrinėjamas Bendrijos teisės aktas aiškiai remtųsi konkrečiais įsipareigojimais pagal PPO teisę, kuriuos jis ketina įgyvendinti.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 114 Atsižvelgiant į PPO susitarimo ir jo priedų pobūdį ir bendrą struktūrą, jie iš esmės nepatenka tarp normų, kurių atžvilgiu Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas prižiūri Bendrijos institucijų aktų teisėtumą (minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 47 punktą). Šių tekstų pobūdis nėra suteikti privatiems asmenims teisių, kuriomis pagal Bendrijos teisę jie galėtų remtis teisme (šiuo klausimu žr. 2000 m. gruodžio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dior ir kiti, C-300/98 ir C-392/98*, Rink. p. I-11307, 44 punktą).

- 115 Tik tuo atveju, kai Bendrija ketino įgyvendinti PPO srityje priimtą konkretų įsipareigojimą, arba tuo atveju, kai Bendrijos teisės aktas aiškiai daro nuorodą į PPO susitarimo prieduose įtrauktų susitarimų konkrečiais nuostatas, Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas gali prižiūrėti Bendrijos teisės akto teisėtumą PPO taisyklių atžvilgiu (minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 49 punktą).
- 116 Ieškovė remiasi tik pirma iš šių išimčių. Ji teigia, kad priimdama Reglamentą Nr. 1637/98, kurio įgyvendinimo priemonės buvo apibrėžtos reglamentu Nr. 2362/98, Bendrija ketino įgyvendinti priimtą konkretų įsipareigojimą PPO teismų praktikos pagal sprendimą *Nakajima* prasme.
- 117 Taisyklė pagal sprendimą *Nakajima* išimtiniais atvejais numato teisės subjektui atskirai remtis tuo, kad Bendrija arba jos institucijos pažeidė GATT arba PPO susitarimų taisykles. Ši taisyklė, esanti bendro principo, pagal kurį privatūs asmenys Bendrijos teisme negali tiesiogiai remtis PPO susitarimų nuostatomis, išimtimi, turi būti aiškinama siaurai.
- 118 Šiuo atveju pažymėtina, kad, kalbant apie privačių asmenų pareikštus ieškinius, Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas iš *Nakajima* sprendimo išplaukiantį principą taikė tik tuo atveju, kai atskirai tikrino pamatinių antidempingo reglamentų atitiktį 1979 ir 1994 m. Antidempingo kodeksams (Bendrasis susitarimas dėl 1994 m. GATT VI straipsnio įgyvendinimo; 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimas 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos Bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų (OL L 336, p. 1) I A priedas).

- 119 Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas iš tikrųjų keletą kartų nagrinėjo pagrindus, susijusius su antidempingo reglamentų atitiktimi Antidempingo kodeksams (1992 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Goldstar prieš Tarybą*, C-105/90, Rink. p. I-677, 31 ir kiti punktai; minėto sprendimo *NMB prieš Komisiją* 23 punktas; minėtų sprendimų *NTN Corporation prieš Tarybą* 65 punktas ir *NMB France ir kiti prieš Komisiją* 99 punktas) ir du kartus šiuos ieškinio pagrindus priėmė (2003 sausio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Petrotub ir Republica prieš Tarybą*, C-76/00 P, Rink. p. I-79, 52 ir paskesni punktai ir 2000 m. sausio 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BEUC prieš Komisiją*, T-256/97, Rink. p. II-101, 63 ir paskesni punktai).
- 120 Tačiau, išskyrus šiuos specialius antidempingo ginčus, Teisingumo Teismas bei Pirmosios instancijos teismas atmetė iš *Nakajima* sprendimo išplaukiančios teismų praktikos taikymą. Galiausia Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas atsisakė tikrinti Bendrijos teisės akto teisėtumą PPO susitarimų nuostatų atžvilgiu pagal privačių asmenų pareikštus ieškinius, kuriuose ginčijamos kai kurios bendro bananų rinkų organizavimo nuostatos (2001 m. gegužės 2 d. Teisingumo Teismo nutartis *OGT Fruchthandelsgesellschaft*, C-307/99, Rink. p. I-3159; minėti sprendimai *Cordis prieš Komisiją*, *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* ir minėtas 2001 m. kovo 20 d. Sprendimas *T. Port prieš Komisiją*) bei Bendrijos teisės aktai dėl hormoninių poveikį turinčių medžiagų vartojimo gyvulininkystėje (2002 m. sausio 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimai *Biret International prieš Tarybą*, T-174/00, Rink. p. II-17, ir *Biret ir Cie prieš Tarybą*, T-210/00, Rink. p. II-47).
- 121 Taigi svarbu pažymėti, kad antidempingo srityje atitinkami GATT arba PPO susitarimai Susitariančiosioms Šalims tiesiogiai nustato pareigą suderinti nacionalinės teisės aktus, kad atsispindėtų šių susitarimų turinys. Iš tikrųjų 1979 m. Antidempingo kodekso 16 straipsnio 6 dalies a punktas „Nacionalinės teisės aktai“ Susitariančiasias Šalis įpareigoja imtis „visų reikalingų bendro ir konkretaus pobūdžio priemonių, skirtų užtikrinti savo įstatymų ir kitų teisės aktų atitiktį šio susitarimo nuostatoms, jeigu jos gali būti taikomos nagrinėjamai šaliai“ (sprendimas 80/271). (Neoficialus vertimas) 1994 m. Antidempingo kodekso 18 straipsnio 4 dalyje yra panašios nuostatos.

122 Siekdama laikytis šių įsipareigojimų, Taryba pakeitė antidempingo procedūroms taikomus teisės aktus. Galiausiai, priėmus 1979 m. Antidempingo kodeksą, 1979 m. gruodžio 20 d. Taryba priėmė Reglamentą (EEB) Nr. 3017/79 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina arba subsidijuoto importo iš Europos Ekonominės Bendrijos narėmis nesančių valstybių (OL L 339, p.). (Neoficialus vertimas) Iš šio reglamento preambulės (trečios ir ketvirtos konstatuojamosios dalių) išplaukia, kad Bendrijos taisyklės apsaugos nuo importo dempingo kaina srityje turėjo būti pakeistos atsižvelgiant į 1979 m. Tokijo derybų raundo pabaigoje sudarytus susitarimus po daugiašalių prekybos derybų, nes Taryba mano, kad „siekiant išlaikyti šiais susitarimais siekiamų nustatyti teisių ir įsipareigojimų pusiausvyrą yra labai svarbu, jog Bendrija atsižvelgtų į tai, kaip juos aiškina pagrindiniai prekybos partneriai, kaip numatyta teisės aktuose arba nustatytoje praktikoje“. (Neoficialus vertimas) 1988 m. liepos 11 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 2423/88 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina arba subsidijuoto importo iš Europos Ekonominės Bendrijos narėmis nesančių valstybių (neoficialus vertimas) (OL L 209, p. 1), kurio atitiktis 1979 m. Antidempingo kodeksui ginčyta byloje, kur priimtas sprendimas *Nakajima*, buvo tapačios nuostatos ir taip pat priminta, kad bendra tvarka dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina „buvo įtvirtinta suderinus su esančiais tarptautiniais įsipareigojimais“ (neoficialus vertimas), būtent su tais, kurie išplaukia iš GATT VI straipsnio ir 1979 m. Antidempingo kodekso.

123 Sudarius 1994 m. Antidempingo kodeksą, Bendrija taip pat suderino savo vidaus taisykles, susijusias su antidempingo procedūromis, atitinkamai priimdama 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 3283/94 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos Bendrijos narėmis nesančių valstybių (neoficialus vertimas) (OL L 349, p. 1), paskui – 1995 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių (OL L 56, 1996, p. 1). Reglamento Nr. 3283/94 preambulė nurodo, kad po 1994 m. vykusių daugiašalių derybų dėl prekybos reikia „<...> pakoreguoti Bendrijos taisykles atsižvelgiant į naujus susitarimus“ (trečia konstatuojamoji dalis). (Neoficialus vertimas) Preambulėje nurodoma, kad siekiant išlaikyti „GATT nustatytų teisių ir įsipareigojimų pusiausvyrą“ (neoficialus vertimas) yra „labai svarbu, jog Bendrija atsižvelgtų į tai, kaip juos aiškina pagrindiniai prekybos partneriai“ (neoficialus vertimas) (ketvirta konstatuojamoji dalis). Be to, joje pažymima, kad „dėl pakeitimų (susijusių su 1994 m. Antidempingo kodeksu)

apimties ir siekiant užtikrinti, kad naujos taisyklės būtų taikomos tinkamai ir skaidriai, naujųjų susitarimų nuostatos, kiek tai įmanoma, turi būti įtrauktos į Bendrijos teisės aktus“ (neoficialus vertimas) (penkta konstatuojamoji dalis). Šios nuostatos buvo perimtos Reglamente Nr. 384/96, kuris susijęs su minėtu 2003 m. sausio 9 d. Sprendimu *Petrotub ir Republica prieš Tarybą*.

- 124 Ieškovė teisingai tvirtina, kad iš *Nakajima* sprendimo išplaukianti teismų praktika *a priori* nėra apribota antidempingo sritimi. Ji gali būti taikoma kitose PPO susitarimų nuostatų reglamentuojamose srityse, jeigu šie susitarimai bei Bendrijos nuostatos, kurių teisėtumas ginčijamas, yra panašaus pobūdžio ir turinio į tas, kurios buvo primintos kalbant apie GATT Antidempingo kodeksus bei pagrindinius antidempingo reglamentus, užtikrinančius jų perkėlimą į Bendrijos teisę.
- 125 Taigi atkreiptinas dėmesys į tai, kad *Nakajima* teismų praktikos taikymo sąlyga, pagal kurią Bendrijos teisės aktas, kurio teisėtumas ginčijamas, turi būti priimtas siekiant „įgyvendinti pagal PPO susitarimus prisiimtą konkretų įsipareigojimą“, reikalauja, *inter alia*, kad šis teisės aktas konkrečiai užtikrintų PPO susitarimų nuostatų perkėlimą į Bendrijos teisę.
- 126 Dėl klausimo, ar, kaip teigia ieškovė, sprendimas *Italija prieš Tarybą (Riz)* paneigia šį *Nakajima* teismų praktikos aiškinimą, darytina išvada, kad taip nėra. Iš tikrųjų byloje, kurioje priimtas šis sprendimas, buvo ginčijamas Bendrijos reglamentas, priimtas įgyvendinant dvišalius susitarimus, sudarytus su trečiosiomis šalimis po derybų, vykusių remiantis GATT XXIV straipsnio 6 dalimi. Pagal šiuos susitarimus Bendrija įsipareigojo suteikti trečiosioms šalims ryžių tarifines kvotas. Šioje byloje ginčijamu reglamentu (1996 m. liepos 24 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1522/96 dėl kai kurių ryžių ir skaldytų ryžių importo tarifinių kvotų atidarymo ir valdymo

(OL L 190, p. 1)) (neoficialus vertimas) buvo siekiama perkelti dvišalių susitarimų, sudarytų po vykusių derybų pagal GATT, taisykles. Taigi jis siekė įgyvendinti „pagal GATT priimtą konkretų įsipareigojimą“ (sprendimo *Italija prieš Tarybą (Riz)* 20 punktas).

- 127 Remiantis būtent šiomis aplinkybėmis, reikia įvertinti, ar *Nakajima* teismų praktika yra taikoma šioje byloje.

Dėl Nakajima teismų praktikos taikymo šioje byloje

Šalių argumentai

- 128 Ieškovė tvirtina, kad teismų praktikos taikymo sąlygos šioje byloje yra patenkintos ir šiuo atžvilgiu pažymi skirtumus tarp šios bylos ir tos, kurioje priimtas minėtas sprendimas *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją*.

- 129 Pirmiausia ieškovė tvirtina, kad *Nakajima* teismų praktikos taikymo sąlyga dėl „ketinimo laikytis“ PPO taisyklių yra patenkinta. Ji tvirtina, kad 1998 m. nusprendusi pakeisti 1993 m. tvarką Bendrija, siekė laikytis PPO institucijų priimtų sprendimų.

130 Ieškovė; siekdama įrodyti Bendrijos ketinimą, remiasi šiomis aplinkybėmis.

131 Pirma, ji tvirtina, jog Bendrija 1997 m. spalio 16 d. PPO DSB posėdyje pareiškė, kad ji „visiškai įvykdys tarptautinius įsipareigojimus, susijusius su šiuo klausimu“.

132 Antra, ieškovė remiasi Tarybos reglamento Nr. 1637/98 preambule, kuri numato:

„kadangi Reglamento (EEB) Nr. 404/93 IV dalies nuostatose dėl prekybos su trečiosiomis šalimis būtina padaryti keletą pakeitimų;

kadangi būtina įvykdyti Bendrijos tarptautinius įsipareigojimus Pasaulio prekybos organizacijai (PPO) ir kitoms Ketvirtąjį AKR ir EB susitarimą pasirašiusioms šalims ir tuo pačiu metu pasiekti bananų rinkų bendro organizavimo tikslus.“

133 Trečia, Reglamento Nr. 404/93 20 straipsnio e punktas (redakcija, iš dalies pakeista Reglamentu Nr. 1637/98) Bendriją įpareigojo priimti „priemones, užtikrinančias įsipareigojimų pagal Bendrijos sudarytus susitarimus, vadovaujantis Sutarties 228 straipsniu, vykdymą“.

134 Ketvirta, ieškovė pastebi, kad PPO susitarimai yra susitarimai, kuriuos Bendrija sudarė EB 300 straipsnio pagrindu.

135 Penkta, ieškovė primena, kad aiškinamajame memorandume, pridėtame prie pasiūlymo, dėl kurio buvo priimtas Reglamentas Nr. 1637/98, Komisija pareiškė:

„1) (PPO DSB) sprendimu nusprendė, kad kai kurios nuostatos dėl bendro bananų rinkų organizavimo importo pažeidžia GATT ir GATS taisykles. Pažeidimai susiję su importo licencijomis, dabartiniu tarifinių kvotų paskirstymu ir kitomis Pamatinių sutarčių dėl bananų nuostatomis, įskaitant eksporto į pasirašiusias valstybes licencijų išdavimą ir kai kuriuos tradicinio importo iš AKR valstybių nustatytus kiekius.

2) Kitos bendro bananų rinkų organizavimo nuostatos nėra ginčijamos. Jos apima tarifinių kvotų apimtis ir muitus, taikomus kvotos ribose ir ją viršijus, susijusius su mūsų įsipareigojimais pagal GATT, netradicinio importo iš AKR valstybių tarifų lengvatos taikymą ir pagalbos Bendrijos augintojams mechanizmą.

3) Todėl reikia Tarybos prašyti pakeisti Reglamentą (EEB) Nr. 404/93, kad būtų laikomasi mūsų tarptautinių įsipareigojimų PPO ir pagal ketvirtą Lomės konvenciją, tuo pat metu išlaikant Bendrijos augintojams paramą ir atitinkamą pasiūlą rinkoje, nepažeidžiant vartotojų interesų.“

136 Šešta, ieškovė remiasi 1999 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo nutartimi *Van Parys ir kt. prieš Komisiją* (T-11/99, Rink. p. II-2653, 6 punktą), kurioje nuspręsta:

„Po to, kai PPO (DSB) kai kuriuos minėto bananų importo į Bendriją priemonių aspektus paskelbė nesuderinamais su PPO taisyklėmis, Reglamentas (Nr. 1637/98) bei Reglamentas (Nr. 2362/98) buvo priimti siekiant, visų pirma, pašalinti šiuos neatitikimus.“

137 Septinta, 1998 m. lapkričio 10 d. Komisijos pirmininkas J. Santeras dėl Reglamentų Nr. 1637/98 ir Nr. 2362/98 parašė prezidentui B. Clintonui:

„Po PPO apeliacinio komiteto sprendimo Europos Sąjunga ėmėsi veiksmų, kad iki 1999 m. sausio 1 d. suderintų savo importo priemones su PPO taisyklėmis.“

138 Aštunta, ieškovė primena, kad 1999 m. sausio 27 d. L. Brittan, tuometinis už konkurenciją atsakingas Komisijos narys, į Parlamento nario Yvonne Snadberg-Fries raštu užduotą klausimą P-4069/1998 (OL C 182, p. 188) atsakė:

„Bendrija 1997 m. rugsėjo 25 d. (PPO DSB) rekomendacijas bananų byloje įgyvendino priimdama priemones, kurių ji privalo imtis, bananams taikomą Bendrijos tvarką suderindama su PPO taisyklėmis. 1998 m. liepos 20 d. Taryba priėmė Reglamentą (Nr. 1637/98). 1998 m. spalio 28 d. Komisija priėmė Reglamentą (Nr. 2362/98). Šių priemonių buvo imtasi per nustatytą pagrįstą terminą, kuris baigėsi 1999 m. sausio 1 dieną.“ (Neoficialus vertimas)

- 139 Devinta, ieškovė primena 1999 m. lapkričio 10 d. Komisijos aiškinamajame memorandume, pridėtame prie Reglamento Nr. 404/93 pakeitimo pasiūlymo (1999 m. lapkričio 10 d. KOM(1999) 582), esančias deklaracijas, pagal kurias:

„Po 1997 m. (PPO DSB) priimto sprendimo 1998 m. liepos 20 d. Taryba priėmė Reglamentą (Nr. 1637/98), siekdama importo tvarką, pripažintą nesuderinama su PPO taisyklėmis, suderinti su mūsų įsipareigojimais PPO, kartu nepažeidžiant kitų Bendrijos tikslų.“ (Neoficialus vertimas)

- 140 Dešimta, ieškovė tvirtina, kad 1999 m. lapkričio 10 d. Bendrijos pareiškimė, pateiktame byloje „JAV – Kai kurių produktų importo iš Europos Bendrijų priemonės“, kurioje priimta 2000 m. liepos 17 d. WT/DS165/R ataskaita, Bendrija nurodė:

„3. Europos Sąjungos Taryba priėmė Reglamentą (Nr. 1637/98). Reglamentas Nr. 1637/98 įsigaliojo 1998 m. liepos 31 d. ir nuo 1999 m. sausio 1 d. buvo pradėtas taikyti. Pasinaudodama Tarybos suteikta deleguota kompetencija, Europos Sąjunga priėmė Reglamentą (Nr. 2362/98). Jis įsigaliojo 1998 m. lapkričio 1 d. ir nuo 1999 m. sausio 1 d. buvo pradėtas taikyti visas. (Neoficialus vertimas)

4. Šiais reglamentais nustatyti pakeitimai įtvirtino visiškai naują taisyklių sistemą, konkrečiai susijusią su ankstesnės bananų tvarkos nuostatomis, kurios buvo paskelbtos neatitinkančiomis PPO taisyklių pagal GATT ir GATS.“

- 141 Vienuolikta, ieškovė tvirtina, kad viešame 2000 m. gegužės 5 d. dokumente dėl ginčų bananų srityje Komisija pareiškė:

„Pascal Lamy nurodė, kad vienintelė Europos Sąjungos politika šioje srityje yra laikytis PPO sprendimo.“ (Neoficialus vertimas)

- 142 Toliau dėl *Nakajima* teismų praktikos taikymo sąlygos, susijusios su pagal PPO susitarimus priimtu „konkrečiu įsipareigojimu“, ieškovė mano, kad ji taip pat įvykdyta. Po įvairių PPO ginčų sprendimo procedūrų Bendrijos įsipareigojimai pagal PPO teisę, kiek tai susiję su importo licencijų suteikimu ir Lotynų Amerikos kvotų paskirstymu, yra aiškūs ir gerai žinomi. Bendrija ir būtent Komisija negali teigti, esą yra abejonių dėl bendros bananų rinkų organizavimo nuostatų neatitikties PPO taisyklėms.
- 143 Šiuo atžvilgiu ieškovė nurodo, kad šios bylos aplinkybėmis, kadangi Bendrija ketino laikytis PPO instancijų priimto ginčą išsprendžiančio sprendimo, šis sprendimas leidžia identifikuoti „konkretų įsipareigojimą“, nuo kurio priklauso antra *Nakajima* teismų praktikos nustatyta sąlyga. Ieškovė nurodo, kad pagal PPO ginčų sprendimo procedūras priimto sprendimo nepakanka taikyti *Nakajima* teismų praktiką. Tačiau, jeigu ji taikoma, PPO priimtas ginčą išsprendžiantis sprendimas yra svarbi aiškinimo priemonė Bendrijos teismui taikant PPO teisę. Vis dėlto būtų perdėta remiantis minėto sprendimo *Atlanta prieš Europos Bendrija* 20 punktu daryti išvadą, kad į tokio pobūdžio sprendimą Bendrijos teismas gali atsižvelgti, tik jeigu šis sprendimas grindžiamas tiesioginio veikimo PPO susitarimų nuostata. Iš tikrųjų šis vertinimas glaudžiai susijęs su tuo, kad minėtame sprendime *Atlanta prieš Europos Bendrija* ieškovė rėmėsi tiesioginiu PPO susitarimų veikimu.

144 Be to, ieškovė mano, kad Reglamentu Nr. 2362/98 pažeistos PPO susitarimų nuostatos yra aiškiai nustatytos. Tai yra 1994 m. GATT XIII straipsnio 2 dalis ir GATS II bei XVII straipsniai. Šiuo atžvilgiu ji pažymi, kad Komisija šias nuostatas aiškiai nurodė prie Reglamento Nr. 1637/98 pridėtame aiškinamajame memorandume, kaip tai nurodyta anksčiau. Taip pat ieškovė primena, kad Taryba 1998 m. balandžio 2 d. dokumente „Progress Report“ aiškiai numatė „pagrindinį reikalavimą užkirsti kelią bet kokiai faktinei ar teisinei diskriminacijai“. Ieškovės teigimu, formuluotė „faktinė diskriminacija“ tiesiogiai daro nuorodą į 1997 m. Apeliacinio komiteto ir kolegijų sprendimus.

145 Ieškovė taip pat nurodo, kad Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 18 straipsnio 4 dalis tiesiogiai atspindi GATS XIII straipsnio 2 dalį tuo, kad ji atitinka netgi „reikalavimą perkelti“, kurį Komisija mini tarp *Nakajima* teismų praktikos taikymo sąlygų.

146 Galiausia ieškovė mano, kad minėtas sprendimas *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* neužginčija *Nakajima* teismų praktikos taikymo šioje byloje. Ji primena, kad šio sprendimo 63 ir 64 punktuose Pirmosios instancijos teismas nusprendė:

„Šiuo atžvilgiu pakanka priminti, kad Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas gali prižiūrėti Bendrijos teisės akto teisėtumą PPO taisyklių atžvilgiu tuo atveju, kai Bendrija ketino įgyvendinti priimtą įsipareigojimą PPO arba kai Bendrijos teisės aktas aiškiai daro nuorodą į PPO susitarimų prieduose įterptų susitarimų konkrečias nuostatas (žr. minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 49 punktą).

Nei 1997 m. gegužės 22 d. PPO kolegijos ataskaitose, nei 1997 m. rugsėjo 9 d. PPO nuolatinio Apeliacinio komiteto ataskaitoje, kurią 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB patvirtino, nėra konkrečių įsipareigojimų, kuriuos Komisija Reglamente Nr. 2362/98 „ketino įgyvendinti“ teismų praktikos prasme (kiek tai susiję su 1947 m. GATT, žr. sprendimo *Nakajima* 31 punktą). Taip pat jame nedaroma aiški nuoroda nei į iš PPO institucijų ataskaitų išplaukiančius konkrečius įsipareigojimus, nei į PPO susitarimo prieduose įterptų susitarimų konkrečias nuostatas.“

- 147 Ieškovė pastebi, kad šio sprendimo 63 punkte Pirmosios instancijos teismas, remdamasis Bendrijos ketinimu, priminė iš minėtų sprendimų *Nakajima* ir *Fediol prieš Komisiją* kylančią taisyklę. Pirmosios instancijos teismas 64 punkte apsiribojo Komisijos ketinimo nebuvimo nurodymu, nes, atrodo, dėl kito klausimo į jį nebuvo kreiptasi. Ieškovė sutinka, kad minėtame sprendime *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas tikriausia padarė teisingą išvadą dėl Komisijos ketinimo. Ji pažymi, kad vis dėlto šioje byloje yra ginčijamas ne Komisijos, bet Bendrijos ketinimas: pastaroji, priešingai nei Komisija, priimdama Reglamentą Nr. 1637/98 neabejotinai ketino laikytis įsipareigojimų pagal PPO teisę.
- 148 Ieškovė pažymi, kad atsiliepimo į ieškinį šioje byloje 104 punkte Komisija aiškiai pripažino, kad „Bendrija ketino įtvirtinti bananų tvarką, atitinkančią visumą priimtų įsipareigojimų PPO“.
- 149 Be to, ieškovė teigia, kad ieškovė byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją*, rėmėsi ne *Nakajima* teismų praktikos taikymu, bet principu *nemini licet venire contra factum proprium*, ir tai tik žodinės proceso dalies stadijoje. Ieškovė nepateikė jokie įrodymo apie Bendrijos ketinimą.

Taigi Pirmosios instancijos teismas neturėjo galimybės pareikšti savo galutinės nuomonės šiuo klausimu, tačiau šioje byloje ieškovė tvirtina posėdyje pateikusi visumą įrodymų, leidžiančių išspręsti šį klausimą.

150 Komisija neigia šiuos argumentus. Priimdama 1999 m. tvarką, Bendrija šių pagal GATT ir PPO priimtų įsipareigojimų ketino laikytis, o ne juos „įgyvendinti“.

151 Komisija tvirtina, kad Reglamente Nr. 2362/98 nėra jokios aiškios nuorodos į konkrečius įsipareigojimus pagal GATT ar PPO, kaip Pirmosios instancijos teismas tai pažymėjo minėto sprendimo *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* 64 punkte.

152 Komisija teigia, kad kai ginčijamos Bendrijos priemonės priimtose siekiant laikytis DSB sprendimo, *Nakajima* teismų praktika nėra taikoma. Iš tikrųjų DSB ar kolegijai priėmus sprendimą arba rekomendaciją, Susitarimas dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos pralaimėjusiai šaliai palieka visumą galimybių (kompensacija; nuolaidų sustabdymas; susitarimas), įskaitant kolegijos specialaus „įgyvendinančio“ sprendimo atvejį. Susitarimas dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos suteikia pirmenybę deryboms. Taigi šioje byloje taikant *Nakajima* teismų praktiką būtų paneigta pralaimėjusios šalies veikimo laisvė. Priešinga šalis visai nebutų skatinama derėtis, kad būtų priimtas abi puses tenkinantis sprendimas, jeigu ji būtų užtikrinta, kad jos veiklos vykdytojai galės gauti kompensacijas arba ginčijamos priemonės bus panaikintos kreipiantis į Bendrijos teismą. Tiesioginis PPO susitarimų taikymas Bendrijos priemonių galiojimo ginčijimui užkirstų kelią Susitarime dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos numatytų galimybių veiksmingumui (minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 38–40 punktai).

- 153 Be to, jei Bendrija siūlytų kompensaciją arba jei lengvatos būtų sustabdytos, bendra PPO suderėtų lengvatų pusiausvyra būtų atkurta. Tokiomis sąlygomis žalos ir palūkanų atlyginimas Bendriją priverstų „mokėti“ du kartus už tą patį PPO taisyklių neatitikimą.
- 154 Be to, ieškovės nurodytas aiškinimas yra abstraktus, nes tarp Bendrijos ir kitų PPO susitariančių šalių nėra abipusiškumo, kaip Teisingumo Teismas tai akcentavo minėtame sprendime *Portugalija prieš Tarybą*. Jis ypač pažymi, kad Jungtinės Amerikos Valstijos nesilaikė kelių DSB ir kolegijų sprendimų (DS/136 JAV – *Anti-Dumping Act of 1916*, DS/160 JAV – *Section 110(5) of the Copyright Act* ir DS/108 JAV – *Foreign Sales Corporation*), o Bendrijos veiklos vykdytojai negalėjo pareikšti ieškinio dėl žalos atlyginimo JAV teismuose.
- 155 Komisija teigia, kad minėtas sprendimas *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* Reglamento Nr. 2362/98 atžvilgiu aiškiai nurodo, jog kolegijos ataskaitose ir DSB sprendimuose nebuvo konkrečių įsipareigojimų. Tokį teiginį patvirtina minėta nutartis *OGT Fruchthandelsgesellschaft*.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 156 Siekiant nustatyti, ar Bendrijos teisės aktas, kurio teisėtumas ginčijamas, buvo priimtas siekiant „įgyvendinti pagal PPO susitarimus priimtą konkretų įsipareigojimą“ *Nakajima* teismų praktikos prasme, kiekvienu konkrečiu atveju visų pirma reikia išnagrinėti, šio teisės akto konkrečius požymius ir, antra, PPO susitarimų atitinkamų nuostatų, kuriomis remiamasi, požymius.

- 157 Šioje byloje nei Bendrijos nuostatos, kurių teisėtumą ieškovė ginčija, nei PPO susitarimų nuostatos, kuriomis ji remiasi, neleidžia padaryti išvados, kad buvo ketinama įgyvendinti prisiimtą konkretų įsipareigojimą PPO *Nakajima* teismų praktikos prasme.
- 158 Dėl PPO susitarimų ieškovė nurodo, kad Bendrija pažeidė GATT XIII straipsnį bei GATS II ir XVII straipsnius ir šis pažeidimas 1993 m. tvarkos atžvilgiu buvo konstatuotas 1997 m. rugsėjo 25 d. GSB sprendimu, paskui kai kurių 1999 m. tvarkos nuostatų, esančių Reglamente Nr. 2362/98, atžvilgiu – 1999 m. balandžio 6 ir 9 d. kolegijos ir arbitrų sprendimais.
- 159 Tačiau šios GATT ir GATS nuostatos neturi požymių, leidžiančių padaryti išvadą, kad *Nakajima* teismų praktika taikytina. Iš tikrųjų 1994 m. GATT XIII straipsnis („Nediskriminacinis kiekybinių apribojimų taikymo principas“), GATS II straipsnis („Didžiausio palankumo režimas“) ir XVII straipsnis („Nacionalinis režimas“) įtvirtina principus ir įsipareigojimus, kurie pagal jų formuluotę, pobūdį ir reikšmę yra bendro pobūdžio. Taigi šios nuostatos aiškiai skiriasi nuo 1979 m. ir 1994 m. Antidempingo kodeksų. Šiuo atveju pakanka priminti, kad, pavyzdžiui, Reglamentų Nr. 3283/94 ir Nr. 384/96 preambulėse pabrėžta, jog 1994 m. Antidempingo kodeksuose „pateikiamos naujos išsamios taisyklės, ypač kaip nustatyti dempingą, kokia tvarka pradėti ir atlikti tyrimą, taip pat, kaip nustatyti ir traktuoti faktus, taikyti laikinąsias priemones, nustatyti ir rinkti antidempingo muitus, kokia turėtų būti antidempingo priemonių trukmė ir peržiūrų tvarka, kaip viešai paskelbti informaciją apie atliekamus antidempingo tyrimus“.
- 160 Be to, nei GATT, nei GATS jas pasirašančioms šalims nenustato pareigos suderinti atitinkamą nacionalinę teisę su 1979 m. Antidempingo kodekso 16 straipsnio 6 dalies a punktu ir 1994 m. Antidempingo kodekso 18 straipsnio 4 dalimi.

161 Nors ieškovės argumentai gali būti aiškinami taip, kad jais siekiama remtis Bendrijai pažeidus įsipareigojimą įgyvendinti GSB rekomendacijas ir sprendimus, jie yra nepriimtini. Iš tikrųjų, jeigu Komisija mano, kad Susitarimas dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos įpareigoja pagal tarptautinę teisę pralaimėjusią šalį suderinti GSB sprendimu pripažintą nesuderintą priemonę su PPO susitarimais, ši pareiga užtikrinti vidaus priemonių atitiktį tarptautiniams įsipareigojimams pagal PPO susitarimus neabejotinai yra bendro pobūdžio ir labai skirtinga nuo Antidempingo kodeksų taisyklių. Todėl į ją negalima atsižvelgti *Nakajima* teismų praktikos taikymo tikslais.

162 Be to, nesant reikalo nagrinėti klausimo apie galimas žalos atlyginimo pasekmes, kurios gali kilti privatiems asmenims dėl to, kad Bendrija neįvykdė GSB sprendimo, konstatuojančio Bendrijos teisės akto neatitikimą PPO taisyklėms, t. y. klausimo, kurio ieškovė neiškėlė atskirai nuo *Nakajima* teismų praktikos taikymo klausimo, pakanka pažymėti, kad Susitarimas dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos neįtvirtina teismo tarptautinių ginčų nagrinėjimo mechanizmo, kurį taikant priimami sprendimai, turintys privalomą poveikį, panašų į tą, kurį turi valstybių narių vidaus teisės sistemos teismo sprendimas. Iš tikrųjų Teisingumo Teismas nusprendė, kad PPO susitarimai, aiškinami atsižvelgiant į jų objektą ir tikslą, nenustato konkrečių teisės priemonių, kurių reikia imtis juos sąžiningai įvykdyti Susitariančiųjų Šalių vidaus teisės sistemoje. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, nepaisant ginčų sprendimo mechanizmo pagal PPO susitarimus sustiprinimo, ne mažiau svarbios nei šis mechanizmas lieka šalių derybos (minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 36–41 punktai). 37–39 punktuose Teisingumo Teismas papildomai pažymėjo:

„Nors pirmas (Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos) tikslas pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos (PPO susitarimo 2 priedas) 3 straipsnio 7 dalį iš esmės yra užtikrinti, kad būtų atšauktos aptariamoms priemonėms, jei nustatoma, kad jos neatitinka PPO taisyklių, šis Susitarimas numato, kad nuostata dėl kompensacijos turėtų būti taikoma tik tuo atveju, kai praktiškai neįmanoma tuoj pat atšaukti tos priemonės, ir taikoma kaip laikinoji priemonė iki neatitinkančios priemonės atšaukimo.

Iš tikrųjų pagal šio susitarimo 22 straipsnio 1 dalį kompensacija yra laikina priemonė, kurią galima taikyti tais atvejais, kai šio susitarimo 2 straipsnio 1 dalyje numatyti (DSB) rekomendacijos ir sprendimai neįvykdomi per nustatytą pagrįstą laikotarpį, ir ši nuostata pažymi, jog dažniau taikytinas visiškas rekomendacijos, kad ginčijama priemonė būtų suderinta su apibrėžtosiomis PPO sutartimis, įvykdymas.

Tačiau to paties straipsnio 2 dalis numato, kad jeigu aptariamoji šalis narė neįvykdo šių rekomendacijų ir sprendimų per pagrįstą laikotarpį, tokia šalis narė, kai jos to prašoma vėliausiai pagrįsto termino pabaigoje, turi derėtis su bet kokia ginčo sprendimo procedūras inicijavusia šalimi, kad būtų sutarta abiem pusėms priimtina kompensacija.

Tokiomis aplinkybėmis teisminių institucijų pareigos netaikyti PPO susitarimų neatitinkančių vidaus teisės normų nustatymas iš Susitariančiųjų Šalių įstatymų leidybos arba vykdomųjų institucijų atimtų šio susitarimo 22 straipsniu suteiktą galimybę surasti laikinus suderėtus sprendimus.“

163 Ši išvada nėra taikoma tik tais atvejais, kai Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 21 straipsnio 3 dalyje numatytas pagrįstas laikotarpis DSB rekomendacijoms ir sprendimams įgyvendinti nėra pasibaigęs.

164 Iš tikrųjų konstatuotina, kad net pasibaigus šiam terminui ir nustačius kompensacijos arba lengvatų sustabdymo priemones pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 22 straipsnį, toks susitarimas užima svarbų vaidmenį šalių derybose. Šiuo atveju svarbu pažymėti, kad Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 21 straipsnio 6 dalis aiškiai numato: „jeigu DSB nenusprendžia kitaip, rekomendacijų ar sprendimų įgyvendinimo klausimas įtraukiamas į DSB posėdžio darbotvarkę praėjus 6 mėnesiams nuo tos dienos, kurią pagal šio straipsnio 3 dalį

buvo nustatytas pagrįstas laikotarpis toms rekomendacijoms ar sprendimams įgyvendinti, ir lieka DSB darbotvarkėje iki to klausimo išsprendimo“. Taip pat, kai DSB leidžia lengvatų arba kitų įsipareigojimų sustabdymą, Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 22 straipsnio 8 dalis numato, jog pagal 21 straipsnio 6 dalį „DSB tęsia patvirtintų rekomendacijų ar sprendimų įgyvendinimo priežiūrą“. Ši nuostata taip pat numato, kad „nuolaidų ar kitų įsipareigojimų sustabdymas yra laikinas ir taikomas tik iki priemonės, prieštaraujančios apibrėžtajai sutarčiai, pašalinimo arba tol, kol šalis narė, kuri privalo įgyvendinti rekomendacijas ar sprendimus, pateikia sprendimą dėl naudos anuliavimo ar sumažinimo, arba kol pasiekiamas abiem pusėms priimtinas sprendimas“.

- 165 Šiuo atveju pažymėtina, kad ginčas, dėl kurio buvo priimtas 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendimas ir 1999 m. balandžio 6 d. kolegijos ataskaita, paskui – leidimas sustabdyti lengvatas Bendrijos nenaudai, šio ieškinio pareiškimo metu tebesitęsė ir buvo įtrauktas į DSB dienotvarkę (žr. 39 punktą).

- 166 Todėl Bendrijos teismas negali, neužkirsdamas kelio Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 21 straipsnio 6 dalies veiksmingumui, vykdyti nagrinėjamų Bendrijos teisės aktų teisėtumo priežiūros, ypač pagal EB 235 straipsnį pareikšto ieškinio dėl žalos atlyginimo atveju, kol DSB rekomendacijų ir sprendimų įgyvendinimo klausimas nėra išspręstas, įskaitant, kaip tai numato Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 22 straipsnio 8 dalis, tuos atvejus, „kai buvo suteikta kompensacija arba kai nuolaidos ar įsipareigojimai buvo sustabdyti, tačiau nebuvo įgyvendintos rekomendacijos, kad priemonė būtų suderinta su apibrėžtąja sutartimi“ (analogiškai žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Biret International prieš Tarybą*, C-93/02 P, Rink. p. 10497, 62 punktą ir sprendimo *Biret ir Cie prieš Conseil*, C-94/02 P, Rink. p. I-10505, 65 punktą).

- 167 Dėl Reglamento Nr. 2362/98 požymių posėdyje ieškovės pateikti įrodymai bei Komisijos pareiškimai raštu ir deklaracijos rodo, kad po 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendimo priimdama 1999 m. tvarką, kurios dalį sudaro Reglamentas Nr. 2362/98, Bendrija siekė laikytis pagal PPO susitarimus priimtų įsipareigojimų (1999 m. rugsėjo 28 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Fruchthandelsgesellschaft Chemnitz prieš Komisiją*, T-254/97, Rink. p. II-2743, 26 punktas). Tačiau ši informacija neįrodo, kad Bendrija ketino įvykdyti pagal PPO susitarimus priimtus įsipareigojimus *Nakajima* teismų praktikos prasme.
- 168 Iš tikrųjų Reglamento Nr. 2362/98 priėmimo aplinkybės negali būti lyginamos su pagrindinių antidempingo reglamentų, kurių atžvilgiu taikyta *Nakajima* teismų praktika, priėmimo aplinkybėmis. Reglamentas Nr. 2362/98 neužtikrina PPO susitarimų taisyklių perkėlimo į Bendrijos teisę, siekiant išlaikyti pusiausvyrą tarp šio susitarimo šalių narių teisių ir įsipareigojimų. Taigi šiuo atveju Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad „nei 1997 m. gegužės 22 d. PPO kolegijos ataskaitose, nei 1997 m. rugsėjo 9 d. PPO nuolatinio apeliacinio komiteto ataskaitoje, patvirtintoje Ginčų sprendimo tarybos 1997 m. rugsėjo 25 d., nėra konkrečių įsipareigojimų, kuriuos Komisija Reglamente Nr. 2362/98 „ketino įgyvendinti“ (*Nakajima*) teismų praktikos prasme“ (minėto sprendimo *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* 64 punktas).
- 169 Be to, ieškovės ginčijamos Reglamento 2362/98 nuostatos, susijusios su importo licencijų suteikimu ir nacionalinių tarifinių kvotų paskirstymu, neatspindi naujų ir detalių iš PPO susitarimų išplaukiančių taisyklių visumos, bet nustato tarifinių kvotų valdymo priemones, priimtas bendro bananų rinkų organizavimo srityje. Iš tikrųjų Teisingumo Teismas nusprendė, kad „bendras bananų rinkų organizavimas, nustatytas Reglamentu Nr. 404/93 ir vėliau pakeistas, nesiekia užtikrinti pagal GATT priimto konkretaus įsipareigojimo įgyvendinimo Bendrijos teisės sistemoje“ (minėtos nutarties *OGT Fruchthandelsgesellschaft* 28 punktas).

- 170 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad priimdama 1999 m. tvarką, būtent Reglamentą Nr. 2362/98, Bendrija neketino įgyvendinti pagal PPO susitarimus priimto konkretaus įsipareigojimo *Nakajima* teismų praktikos prasme. Todėl ieškovė negali remtis tuo, kad Bendrija nesilaikė įsipareigojimų pagal PPO susitarimus.
- 171 Darytina išvada, kad savo pirmuoju ieškinio pagrindu ieškovė neįrodė neteisėtų veiksmų, kurie užtraukia Bendrijos atsakomybę, buvimo.

3. Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su Tarybos Komisijai suteiktu įgaliojimu įgyvendinti Reglamentą Nr. 1637/98

Šalių argumentai

- 172 Ieškovės nuomone, Komisija peržengė jai Tarybos suteiktą įgaliojimą dėl Reglamento Nr. 1637/98 įgyvendinimo. Priimdama reglamentą, Taryba neginčijamai ketino įgyvendinti įsipareigojimus pagal PPO susitarimus. Šiuo atžvilgiu ieškovė primena, kad Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 20 straipsnis numato:

„27 straipsnyje nustatyta tvarka Komisija priima šios dalies taikymo nuostatas. Į jų taikymo sritį įeina: <...> e) priemonės, užtikrinančios įsipareigojimų pagal Bendrijos sudarytus susitarimus, vadovaujantis (Sutarties) 228 straipsniu (po pakeitimo – EB sutarties 300 straipsnis), vykdymą.“

- 173 Dėl importo licencijų išdavimo Komisija, vykdydama savo įgyvendinimo teisę pagal Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 19 straipsnį, neatsižvelgė į Tarybos ketinimą užtikrinti bendros bananų rinkų organizavimo atitiktį PPO susitarimams. Komisija apsiribojo dirbtiniu 1993 m. tvarkos pataisymu, kartu iš esmės palikdama importo licencijų išdavimo tvarką. Šie maži pakeitimai 1999 m. balandžio 6 d. kolegijos ataskaitoje buvo paskelbti neatitinkančiais PPO teisės.
- 174 Dėl kvotų paskirstymo pagal valstybes ieškovė teigia, kad Komisija taip pat neatsižvelgė į Tarybos ketinimą ir todėl pažeidė jai suteikto įgaliojimo ribas. Ieškovė teigia, kad Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 18 straipsnio 4 dalyje Taryba netiesiogiai rėmėsi 1994 m. GATT XIII straipsnio 2 dalies d punkto nuostatomis, kurios numato du atvejus, kada PPO narė gali paskirstyti tarifinę kvotą nacionalinėms kvotoms, t. y. esant susitarimui su susijusiomis šalimis arba vienašališkai remiantis „tinkamu laikotarpiu“. Ji teigia, kad šiuo atveju yra tik viena galimybė. Bendrija negalėtų nustatyti nacionalinių kvotų, priešingai nei Komisija tvirtino Reglamento Nr. 2362/98 antroje konstatuojamojoje dalyje, pagal kurią, nepavykus susitarti su keturiomis pagrindinėmis bananus teikiančiomis valstybėmis, „Komisija privalo paskirstyti tarifines kvotas“. Dėl ankstesnio laikotarpio ieškovė iš esmės tvirtina, kad Komisija negalėjo nepaisyti, jog 1994–1996 m. periodas netiko, nes 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendimu jie nebuvo pripažinti tinkamais.
- 175 Be to, ieškovė mano, kad Komisija nepranešė Tarybai apie savo ketinimus, dėl to keletas nacionalinių delegacijų skundėsi rengiant Reglamentą Nr. 2362/98. Ji tvirtina, kad bananų valdymo komiteto dalyvavimas Reglamento Nr. 2362/98 priėmimo procese nėra ekvivalentiškas Tarybos pritarimui.

- 176 Be to, ieškovė mano, kad Tarybos įgaliojimas, kurio jos tvirtinimu nebuvo laikytasi, sudaro teisės normą, skirtą apsaugoti privačius asmenis, kurios pažeidimas užtraukia Bendrijos atsakomybę. Ji pripažįsta, kad taisykle, pagal kurią Komisija, vykdydama jai deleguotus įgaliojimus, turi laikytis suteiktų įgaliojimų ribų, siekiama apsaugoti institucinę pusiausvyrą tarp Komisijos ir Tarybos (1992 m. kovo 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Vreugdenhil prieš Komisiją*, C-282/90, Rink. p. I-1937). Tačiau ji patikslina, kad šia taisykle remiasi ne *in abstracto*, bet atsižvelgdama į Tarybos įgaliojimus, įtvirtintus Reglamente Nr. 1637/98. Iš šių nuostatų išplaukia, kad Tarybos tikslas buvo nustatyti PPO taisykles atitinkančią tvarką. Taigi šiuo įgaliojimu tiesiogiai siekiama pagerinti ieškovės padėtį, t. y. ginti privačių asmenų teises.
- 177 Komisija prieštarauja, kad, priimdama Reglamentą Nr. 2362/98, ji peržengė savo įgaliojimo įgyvendinti ribas. Tinkamai informavusi 1998 m. birželio mėn. Žemės ūkio ministrų Tarybą, ji veikė Reglamento Nr. 404/93 27 straipsnio pagrindu.
- 178 Ji pažymi, kad Reglamento Nr. 404/93 18 straipsnio 4 dalis numato, jog tarifinė kvota paskirstoma tarp tiekiančių valstybių. Šis straipsnis aiškiai numato, kad „Komisija <...> gali paskirstyti tarifines kvotas“ vienašališkai, jeigu nėra galimybės susitarti su trečiosiomis valstybėmis. Komisija šiuo atveju remiasi Reglamento Nr. 1637/98 septinta konstatuojamąja dalimi, kurioje nurodyta, kad šiuo atveju „dalijant tarifines kvotas <...>, valstybėms, kurios yra labai suinteresuotos <...>, nustatyti reikėtų taikyti vieną kriterijų“. Aplinkybė, kad Taryba leido Komisijai derėtis su teikiančiomis valstybėmis ir priėmė dėl to direktyvas, prieštarauja ieškovės tvirtinimui.
- 179 Ji tvirtina, kad šis ieškinio pagrindas bet kuriuo atveju netinkamas, nes ieškovė dubliko 156 punkte sutiko, kad Komisija galėjo nustatyti paskirstymo pagal šalis būdą.

180 Galiausia Komisija teigia, kad Tarybos įgaliojimas ir kompetencijos paskirstymas tarp pastarosios ir Komisijos nėra „privatinių asmenų apsaugos“ taisyklė, kaip Teisingumo Teismas nusprendė minėtame sprendime *Vreugdenhil prieš Komisiją* (20 ir 21 punktai). Taigi bet koks Bendrijos atsakomybės atsiradimas pagal šį pagrindą yra atmetinas.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

181 Dėl klausimo, ar priimdama Reglamentą Nr. 2362/98, Komisija peržengė Tarybos deleguotos kompetencijos ribas, primintina, kad kompetencijos paskirstymo tarp atskirų Bendrijos institucijų sistema siekiama užtikrinti Sutartyje numatytą institucinę pusiausvyrą, o ne suteikti teises privatiems asmenims. Todėl vien institucinės pusiausvyros nesilaikymo nepakanka, kad atsirastų Bendrijos atsakomybė atitinkamų veiklos vykdytojų atžvilgiu (minėto sprendimo *Vreugdenhil prieš Komisiją* 20 ir 21 punktai).

182 Bet kuriu atveju, remiantis tuo, kas buvo nuspręsta dėl pirmojo ieškinio pagrindo, reikalavimai, kuriais ieškovė siekia tiesiogiai remtis konstatuotu Reglamento Nr. 2362/98 nuostatų neatitikimu PPO susitarimams, yra atmetini. Iš tikrųjų, kadangi *Nakajima* teismų praktika šioje byloje netaikoma, ieškovė negali remtis importo licencijų išdavimo ir nacionalinių kvotų paskirstymo taisyklių neatitikimu PPO susitarimams.

183 Be to, dėl klausimo, ar Komisija pažeidė Tarybos suteikto įgaliojimo sąlygas, pirma, pagal Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 18 straipsnio 4 dalį dėl nacionalinių tarifinių kvotų paskirstymo ir; antra, pagal šio reglamento 19 straipsnio 1 dalį ir 20 straipsnį dėl tarifinių kvotų valdymo priemonių,

ir ypač dėl importo licencijų išdavimo, reikia priminti, kad pagal EB 211 straipsnio 4 įtrauką siekdama, jog bendroji rinka tinkamai veiktų ir plėtotųsi, Komisija, Tarybos įgaliota, įgyvendina jos nustatytas taisykles. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką iš Sutarties struktūros, šio straipsnio užimamos vietos toje struktūroje bei iš praktinių reikalavimų išplaukia, kad įgyvendinimo sąvoka turi būti aiškinama plačiai. Kadangi Komisija vienintelė gali nuolatos ir atidžiai stebėti žemės ūkio rinkas ir veikti, kai to reikalauja susidariusi padėtis, šioje srityje Taryba jai gali suteikti didelius įgaliojimus. Todėl šių įgaliojimų ribos turi būti įvertintos atsižvelgiant į esminius bendrus rinkų organizavimo tikslus (1995 m. spalio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nyderlandai prieš Komisiją*, C-478/93, Rink. p. I-3081, 30 punktas ir 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-239/01, Rink. p. 10333, 54 punktas).

184 Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, kad žemės ūkio srityje Komisija turi leidimą priimti visas būtinas ar naudingas pamatinių teisės aktų įgyvendinimo priemones tiek, kiek jos neprieštarauja šiems arba Tarybos įgyvendinimo teisės aktams (minėtų sprendimų *Nyderlandai prieš Komisiją* 31 punktas ir *Vokietija prieš Komisiją* 55 punktas).

185 Šiuo atveju pažymėtina, kad Taryba įpareigojo Komisiją priimti tarifinių kvotų valdymo priemones taikant metodus, kurie remiasi tradiciniais prekybos srtais (Reglamento Nr. 1637/98, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 19 straipsnio 1 dalis). Kartu Taryba įpareigojo Komisiją imtis priemonių, užtikrinančių „įsipareigojimų pagal Bendrijos sudarytus susitarimus, vadovaujantis (EB 300) straipsniu, vykdymą“. Ieškovė neįrodė, kad Komisija aiškiai peržengė Tarybos jai suteiktos diskrecijos ribas, kai siekė suderinti šiuos tikslus priimdama importo licencijų išdavimo ir nacionalinių kvotų paskirstymo priemones.

186 Dėl Reglamento Nr. 2362/98 priėmimo procedūros teisėtumo ieškovė neįrodė esminių pažeidimų. Priešingai iš Komisijos pareiškimų raštu, ypač iš 1998 m. spalio 16 d. Bananų vadybos komiteto 96 posėdžio glaustos ataskaitos matyti, kad buvo konsultuotasi su Reglamento Nr. 404/93 27 straipsnyje numatytu komitetu dėl Reglamento Nr. 2362/98 priėmimo.

187 Darytina išvada, kad ieškovė antruoju ieškinio pagrindu neįrodė neteisėtų veiksmų, kurie užtraukia Bendrijos atsakomybę, buvimo.

4. Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su Bendrijos bendrųjų teisės principų pažeidimu

188 Ši ieškinio pagrindą sudaro trys dalys, atitinkamai dėl nediskriminavimo, teisės laisvai verstis ūkine veikla ir proporcingumo principų pažeidimo.

Dėl pirmosios dalies, susijusios su nediskriminavimo principu

Dėl priimtinumо

— Šalių argumentai

189 Komisija mano, kad ši pirma dalis – tokia, kokia išdėstyta ieškinyje, neatitinka Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimų. Iš tikrųjų

ieškovė nedetalizuoja, kieno atžvilgiu yra diskriminacija, bet apsiriboja tik nuoroda į 1993 m. tvarkos aprašymą. Todėl ši ieškovės argumentų dalis negali būti priimta.

- 190 Ieškovė teigia, kad ši dalis priimtina, nes ieškinys šiuo atžvilgiu atitinka Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą. Ji mano, kad ieškinio 25–28 punktuose aiškiai nurodė skirtingą veiklos vykdytojams taikomą požiūrį pagal 1993 m. tvarką, o 66–99 punktuose – dar didesnę diskriminaciją pagal 1999 m. tvarką.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 191 Remiantis anksčiau minėtais principais, Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktas reikalauja, kad tam, jog ieškinys būtų priimtinas, pagrindinės jį pagrindžiančios faktinės ir teisinės aplinkybės išplauktų, bent jau glaustai, tačiau nuosekliai ir suprantamai iš pačio ieškinio teksto.
- 192 Šiuo atveju ieškovė (ieškinio 95 punkte) nurodė, jog nediskriminavimo principo pažeidimas „aiškiai išplaukia iš aplinkybės, kad bananų tvarka buvo nustatyta, siekiant diskriminuoti ieškovę ir gerokai sumažinti jos prekybos veiklos Bendrijoje apimtį“. Be to, ieškovė aiškiai rėmėsi ieškinio 25–28 punktais, kuriuose ne tik aprašoma 1993 m. tvarka, bet ir kritika, kurioje teigiama, kad šios tvarkos tikslas iš esmės buvo susilpninti tarptautinių didžiųjų įmonių apskritai, o ieškovės – konkrečiai, veikiančių bananų rinkoje, ekonominę padėtį. Be to, ieškovė aiškiai nurodė (ypač žr. ieškinio 66–98 punktus), kad 1999 m. tvarka ir būtent Reglamentas

Nr. 2362/98 ne tik nepašalino 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendime nurodytų neatitikimų PPO teisei, bet ir toliau paliko ankstesnės tvarkos pažeidimus. Todėl ieškinys suformuluotas pakankamai aiškiai ir tiksliai, kad Komisija galėtų parengti savo atsiliepimą į jį, o Pirmosios instancijos teismas – priimti sprendimą dėl šios pirmos dalies.

193 Todėl ieškinio ištraukos, skirtos šiai pirmai daliai atitinka Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimus, o Komisijos argumentus reikia atmesti.

194 Iš to išplaukia, kad trečiojo ieškinio pagrindo pirma dalis yra priimtina.

Dėl esmės

— Šalių argumentai

195 Ieškovė iš esmės tvirtina, kad paaiškėjus, jog tarifinių kvotų pakako skatinti Bendrijos ir AKR bananų importą, Bendrijai reikėjo pakeisti 1993 m. tvarką, susijusią su importo licencijų išdavimu, t. y. nuostatas, generalinio advokato C. Gulmann išvadoje byloje *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* (Rink. p. I-4980) aprašytas kaip „apsunkinančias“ ir „brangias“. Priimdama Reglamentą Nr. 2362/98, Komisija vis dėlto pasirinko tvarką, kuri padidino, visų pirma, ankstesnės B kategorijos veiklos vykdytojams suteiktas ekonomines lengvatas, ir, antra, ankstesnei A kategorijai priklausantiems pirminiems importuotojams, pavyzdžiui, ieškovei, tenkančius nepatogumus (žr. pirmiau išdėstytą ieškinio pagrindų glaustą išdėstymą).

- 196 Ieškovė mano, kad nediskriminavimo principo pažeidimas tiesiogiai išplaukia iš bendro bananų rinkų organizavimo siekiamo tikslo. Iš tikrųjų 1999 m. tvarka yra tik tąsa 1993 m. tvarkos, kurių pripažintas tikslas buvo smarkiai apriboti ieškovės veiklą Bendrijoje kitų veiklos vykdytojų naudai.
- 197 Sprendime *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* Teisingumo Teismas manė, kad 1993 m. tvarka potencialiai galėjo pažeisti nediskriminavimo principą. Vis dėlto konstatavęs, kad 1993 m. tvarka įtvirtino priimtina pusiausvyrą tarp atitinkamų skirtingų kategorijų veiklos vykdytojų, jis šį pažeidimą atmetė. Teisingumo Teismas 74 punkte nurodė, kad skirtingas požiūris į veiklos vykdytojus buvo „susijęs su iki šiol segmentuotos rinkos integravimo tikslu“. Teismas šį teiginį patvirtino 1998 m. kovo 10 d. Sprendimo *Vokietija prieš Tarybą*, C-122/95, Rink. p. I-973 63–65 punktuose.
- 198 Šioje byloje situacija skirtinga. 1999 m. tvarka buvo priimta praėjus penkeriems metams po rinkų integravimo, vykusio 1993 m. įtvirtinant bendrą bananų rinkų organizavimą. Šiuo laikotarpiu Bendrijos ir AKR veiklos vykdytojai turėjo galimybę naudotis jiems suteiktomis konkurencijos lengvatomis. Todėl Teisingumo Teismo byloje *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* pateiktas esminis pateisinimas diskriminacijos buvimui paneigti šiuo atveju nustojo egzistuoti priimant 1999 m. tvarką.
- 199 Ieškovė mano, kad paprastas sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* atlikto vertinimo taikymas šios bylos aplinkybėms leistų daryti išvadą, jog Teisingumo Teismo sprendime *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* pripažinta skirtinga veiklos vykdytojų padėtis pagal 1993 m. tvarką išliko dar ir pagal 1999 m. tvarką. Tai leistų daryti prielaidą, kad 1999 m. tvarka *de facto* yra 1993 m. tvarkos tąsa. Ieškovė pažymi, kad Komisija teigia priešingai, jog 1999 m. tvarka visiškai skiriasi nuo 1993 m. tvarkos. Jeigu taip yra, tai sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* išvados neįmanoma taikyti 1999 m. tvarkai.

200 Bet kuriuo atveju ieškovė teigia, kad yra akivaizdu, jog veiklos vykdytojų padėtis nebuvo tapati pagal 1993 m. ir 1999 m. tvarką. Nuo sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* rinka labai smarkiai pasikeitė. Iki 1993 m. tvarkos veiklos vykdytojai, kurie vėliau sudarė B kategoriją, kai kuriose valstybėse negalėjo importuoti Lotynų Amerikos bananų be apribojimų. Ieškovė teigia, kad sprendime *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* Teisingumo Teismas padarė išvadą, jog dėl šios nepalankios padėties jiems galėjo būti pritaikytas skirtingas požiūris. Šitaip joms suteiktos lengvatos turėjo didelį poveikį rinkai. Pagal 1993 m. tvarką daugybė A kategorijos veiklos vykdytojų įsigijo B kategorijos veiklos vykdytojus, kad perimtų pastarųjų importo licencijas. Ir atvirkščiai – kai kurie B kategorijos veiklos vykdytojai siekė išplėsti savo veiklą Lotynų Amerikos bananų sektoriuje, pirkdami A kategorijos veiklos vykdytojus.

201 Be to, ieškovė atmeta teiginį, jog 1993 m. tvarkos išlikimas negalėjo būti diskriminacinis dėl to, kad kai kurie pirminiai A kategorijos importuotojai pradėjo kontroliuoti B kategorijos veiklos vykdytojus ir taip įgijo importo licencijas. Ji pagaliau pažymi, kad šis argumentas PPO buvo jau atmestas 1999 m. balandžio 9 d. Sprendimu (5.69 punktą). Todėl toks pirminių importuotojų elgesys yra normali ir tiesioginė jiems nustatytų diskriminacinių priemonių pasekmė.

202 Galiausia ieškovė mano, kad priežastys, dėl kurių Pirmosios instancijos teismas minėtame sprendime *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* atmetė su diskriminacija susijusį pagrindą, nukreiptą prieš Reglamentą Nr. 2362/98, šioje byloje yra netaikytinos. Šis pagrindas byloje, kurioje buvo priimtas tas sprendimas, buvo susijęs su tariama diskriminacija tarp mažų bei internacionalių įmonių. Kadangi šis klausimas nesusijęs su šia byla, ieškovė mano, kad šiuo atžvilgiu minėtas sprendimas *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* yra netinkamas.

- 203 Komisija atmeta šiuos argumentus. Teismų praktika jau aiškiai patvirtino, kad galimybės importuoti trečiųjų šalių bananus apribojimai neatsiejami nuo bendro bananų rinkų organizavimo, ir atmetė ieškinio pagrindus dėl 1993 m. ir 1999 m. tvarkos diskriminacinio pobūdžio (minėtų sprendimų *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* 82 punktas ir *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* 81 punktas).
- 204 Komisija neigia skirtumą, kurį ieškovė bando įrodyti, tarp bylos, kurioje priimtas sprendimas *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* ir šios bylos aplinkybių. Ji taip pat ginčija generalinio advokato Gulmann išvados minėtoje byloje *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* tinkamumą šioje byloje.
- 205 Dėl PPO sprendimų dėl 1999 m. tvarkos diskriminacinio pobūdžio tinkamumo Komisija tvirtina, kad pati sąvoka „diskriminacija“ PPO teisėje nėra tapati tai, kuri naudojama Bendrijos teisėje. Požiūrio skirtumas, kuris yra tiesioginė importui iš trečiųjų šalių taikomo skirtingo požiūrio pasekmė, negali būti laikomas diskriminaciniu (1982 m. spalio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *aust prieš Komisiją*, 52/81, IEC. p. 3745, 25 punktas).

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 206 Argumentai, pagal kuriuos 1999 m. tvarka buvo siekiama sudaryti palankias sąlygas Bendrijos arba AKR kilmės bananų prekyboje besispecializuojantiems Bendrijos veiklos vykdytojams ieškovės nenaudai, yra nepriimtini.

207 Dėl tariamos diskriminacijos tarp Lotynų Amerikos kilmės bananų prekyboje specializuotų Bendrijos veiklos vykdytojų ir Bendrijos arba AKR kilmės bananų prekyboje specializuotų Bendrijos veiklos vykdytojų reikia priminti, kad netgi darant prielaidą, jog šių kategorijų veiklos vykdytojų padėtis galėjo būti skirtingai paveikta Reglamentu Nr. 2362/98, tai nebus diskriminacinis požiūris tuo atveju, kai toks požiūris yra neatsiejamas nuo rinkų integravimo Bendrijoje tikslo (šiuo klausimu žr. sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* 74 punktą ir minėto sprendimo *Bocchi Food Trade International prieš Komisiją* 75 punktą).

208 Iš tikrųjų iki bendro bananų rinkų organizavimo įtvirtinimo šios kategorijos veiklos vykdytojų padėtis nebuvo panaši. Teisingumo Teismo teigimu, „Bendrijos bananų sektoriui buvo būdinga tai, kad vienu metu koegzistavo atviros nacionalinės rinkos, kurioms, be to, buvo taikomos skirtingos taisyklės, ir apsaugotos nacionalinės rinkos“. Teisingumo Teismo teigimu:

„Atvirose nacionalinėse rinkose ekonominės veiklos vykdytojai galėjo tiekti trečiųjų šalių bananus, netaikant jiems kiekybinių apribojimų. Importuotojai Vokietijos rinkoje turėjo teisę į atleidimą nuo muitų, remiantis bananų protokolo pagrindu teisėtai patvirtintos kvotos ribose. Tačiau apsaugotose nacionalinėse rinkose veiklos vykdytojai, prekiaujantys Bendrijos ir tradiciniais AKR bananais, buvo užtikrinti dėl galimybės parduoti savo produktus nekonkuruojant su stipresniais konkurentais – trečiųjų šalių bananų platintojais. <...> Bendrijos ir trečiųjų šalių bananų pardavimo kaina iš tikrųjų gerokai viršijo trečiųjų šalių bananų kainą“ (sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* 70–72 punktai).

209 Nors šios kategorijos ūkinės veiklos vykdytojus 1993 m. tvarka skirtingai paveikė, Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad „toks skirtingas požiūris yra neatsiejamas nuo iki šiol segmentuotų rinkų integravimo tikslo, atsižvelgiant į skirtingą veiklos vykdytojų padėtį, buvusią iki bendro bananų rinkų organizavimo nustatymo“.

Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad „Reglamentu (Nr. 404/93) iš tikrųjų siekiama užtikrinti Bendrijos ir tradicinės AKR produkcijos realizavimą, dėl ko nustatoma tam tikra pusiausvyra tarp dviejų atitinkamų ūkinės veiklos vykdytojų kategorijų“ (sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* 74 punktą).

210 Ieškovė iš tikrųjų tvirtina, kad aplinkybės, dėl kurių Teisingumo Teismas padarė šią išvadą, išnyko priėmus 1999 m. tvarką, nes uždarų ir apsaugotų rinkų integravimo tikslas jau buvo pasiektas. Ji šiuo atveju nurodo Komisijos deklaraciją, pagal kurią „pagrindiniai (bendros bananų rinkų organizavimo) tikslai, būtent kelių nacionalinių rinkų susiliejimas į vieną rinką, rinkos tiekimo kiekybinė pusiausvyra, vienodas kainų lygis Bendrijos ir AKR augintojams bei vartotojams buvo iš esmės pasiekti“. (Neoficialus vertimas) (Audito Rūmų speciali ataskaita dėl gero bendro bananų rinkų organizavimo finansinio valdymo, kartu su Komisijos atsakymais, 27 puslapis (OL C 294, 2002, p. 1), toliau – Audito Rūmų ataskaita). Ji taip pat remiasi 1995 m. birželio 22 d. Arthur D. Little tyrimo ataskaita (toliau – Arthur D. Little ataskaita).

211 Vis dėlto tiesa, kad po bendro bananų rinkų organizavimo įtvirtinimo ir per penkerius 1993 m. tvarkos galiojimo metus bananų rinka patyrė svarbių pakeitimų, kaip tai patvirtina tiek Audito Rūmų ataskaitoje esančios Komisijos deklaracijos, tiek Arthur D. Little ataskaita. Pastarojoje (46 ir 47 puslapiai) pažymima, kad „bendro rinkų organizavimo įtvirtinimas leido integruoti nacionalines rinkas ir sukėlė prekybos tarp valstybių narių didelį protrūkį“, be to, „panaikinus importo apribojimus ir suteikus B kategorijos veiklos vykdytojams galimybę importuoti dolerinius bananus, Lotynų Amerikos bananams buvo sudarytos galimybės skverbtis į tradiciškai saugomas valstybes“. Dėl bendro rinkų organizavimo, susijusio su

Bendrijos ir AKR kilmės bananų realizavimu, toje pačioje ataskaitoje pažymima, kad jų produkcija „pradedama skverbtis į Šiaurės Europą“ ir kad šis „importo įvairovės pagal kilmę išaugimo (reiškinys) reiškia kitą tikros bendrosios rinkos atsiradimo etapą“.

- 212 Vis dėlto šio bananų sektoriaus vystymosi dėl Reglamentu Nr. 404/93 įgyvendinto bendros bananų rinkų organizavimo negalima užginčyti, priimant 1999 m. tvarką pasirinktų teisės aktų ir būtent skirtingo požiūrio, taikomo kiekvienos kategorijos vykdytojams, atžvilgiu. Nors bendros rinkų organizavimo veikimo taisyklės pagal 1993 m. ir 1999 m. tvarką skiriasi, nacionalinių rinkų integravimo ir Bendrijos bei AKR kilmės bananų realizavimo tikslas išlieka. Reglamento Nr. 1637/98 nuostatos iš tikrųjų nepakeitė šių tikslų, bet, kalbant apie prekybą su trečiosiomis šalimis (Reglamento Nr. 404/98 IV dalis), apsiribojo tik veikimo taisyklių pergrupavimu. Todėl pagal 1999 m. tvarką Lotynų Amerikos bananų prekyboje besispecializuojantiems ir Bendrijos bei AKR bananų prekyboje besispecializuojantiems veiklos vykdytojams taikomas skirtingas požiūris išlieka neatsiejamas nuo bendro bananų rinkų organizavimo tikslų. Tokiomis aplinkybėmis skirtingas požiūris, taikomas skirtingų kategorijų veiklos vykdytojams, nelaiikytinas nediskriminavimo principo pažeidimu, kuris gali užtraukti Bendrijos atsakomybę.
- 213 Dėl ieškovės argumentų, grindžiamų 1999 m. balandžio 6 d. kolegijos ataskaitoje nurodyta diskriminacija kai kurių Reglamento Nr. 2362/98 nuostatų atžvilgiu, iš pateiktų vertinimų dėl pirmojo ieškinio pagrindo išplaukia, kad ieškovė negali remtis PPO susitarimų taisyklių pažeidimu, nes *Nakajima* teismų praktikos taikymo sąlygos šioje byloje nepatenkintos. Bet kuriuo atveju Komisija teisingai tvirtina, kad arbitrų nurodyta diskriminacija yra susijusi, visų pirma, su ne Bendrijoje įsisteigusiams bananų platintojams taikomu požiūriu, palyginti su tuo, kuris taikomas Bendrijoje įsisteigusiams jų konkurentams, ir, antra, nacionalinių tarifinių kvotų paskirstymu tarp kai kurių Lotynų Amerikos valstybių. Todėl šioje byloje nėra situacijų, kurių atžvilgiu gali būti pritaikytas Bendrijos vienodo požiūrio principas (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo *Faust prieš Komisiją* 25 punktą).

- 214 Taigi darytina išvada, kad atsižvelgiant į didelę diskreciją, kurią turėjo Komisija, ji nepažeidė nediskriminavimo principo.
- 215 Todėl ši pirma dalis atmetina.

Dėl antrosios dalies, susijusios su teise laisvai verstis ūkine veikla

Šalių argumentai

- 216 Ieškovė mano, kad teisės laisvai verstis ūkine veikla principo pažeidimas tiesiogiai išplaukia iš bendros bananų rinkų organizavimo tikslo. Sprendime *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* Teisingumo Teismas 87 punkte padarė išvadą, kad 1993 m. tvarka šio principo nepažeidžia. Tačiau ieškovė teigia, kad bylos, kurioje priimtas šis sprendimas, faktinių aplinkybių metu buvusi situacija skiriasi nuo situacijos, egzistuojančios pagal 1999 m. tvarką.
- 217 Be to, ieškovė remiasi tuo, kad Teisingumo Teismas sprendime *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* taip pat rėmėsi buvusių interesų pusiausvyra, kad priimtų sprendimą dėl ieškinio pagrindo, susijusio su teisės laisvai verstis ūkine veikla principo pažeidimu. Teisingumo Teismas iš tikrųjų nagrinėjo, „ar (1993 m. tvarka) įtvirtinti apribojimai atitiko bendrą Bendrijos interesą ir nepažeidė šios teisės esmės“.

- 218 Ji tvirtina, kad 1999 m. tvarkos tikslai yra, visų pirma, skatinti Bendrijos ir AKR bananus, antra, suderinti bendrą bananų rinkų organizavimą su PPO taisyklėmis. Pagal 1999 m. tvarką tiek importo licencijų išdavimo mechanizmas, tiek paskirstymas pagal valstybes yra nesuderinamas su šiais tikslais. Tačiau šios dvi aplinkybės apriboja ieškovės teisę laisvai verstis ūkine veikla dar labiau nei ankstesnė tvarka. Darytina išvada, kad, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo vertinimą sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* 82–86 punktuose, Reglamentas Nr. 2362/98 pažeidžia pusiausvyrą tarp bendro Bendrijos intereso ir konkretaus ieškovės intereso.
- 219 Komisija neigia šiuos tvirtinimus. Ieškovė kritikuoja 1999 m. tvarka siekiamo rinkos integravimo tikslą. Teismų praktika jau atmetė panašius ieškinio pagrindus (sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* 82 punktą ir 1996 m. gruodžio 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlanta ir kt. prieš Europos Bendriją*, T-521/93, Rink. p. II-1707, 62–64 punktai).

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 220 Primintina, kad teisės laisvai verstis ūkine veikla apribojimai būtent bendro rinkos organizavimo srityje gali būti nustatyti su sąlyga, kad šie apribojimai iš tikrųjų atitinka Bendrijos siekiamus bendrojo intereso tikslus ir šių tikslų atžvilgiu nėra neproporcingas ir netoleruotinas kišimasis, sudarantis grėsmę pačios taip garantuojamos teisės esmei (1989 m. liepos 11 d. Sprendimo *Schraeder*, 265/87, Rink. p. 2237, 15 punktas). Galiausiai Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad Reglamentu Nr. 404/93 keliamo grėsmė trečiųjų šalių tradicinių veiklos vykdytojų teisei laisvai verstis profesine veikla atitinka Bendrijos bendrojo intereso tikslus ir nedaro poveikio šios teisės esmei (minėto sprendimo *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* 87 punktas).

- 221 Taigi, kaip jau buvo konstatuota nagrinėjant pirmąją šio ieškinio pagrindo dalį, 1999 m. tvarka siekiama, jų nepakeičiant, Reglamento Nr. 404/93 bendro intereso tikslų, t. y. nacionalinių rinkų integravimo, taip pat Bendrijos ir AKR kilmės bananų realizavimo. Atsižvelgiant į šiuos tikslus darytina išvada, kad ekonominių sąlygų vystymasis, kylantis iš bendro bananų rinkų organizavimo, kuriuo remiasi ieškovė, neleidžia daryti išvados, kad egzistuoja netoleruotina grėsmė jos teisėms, neatitinkanti bendrojo intereso tikslų.
- 222 Be to, pažymėtina, kad pagal 1999 m. tvarką, siekiant laikytis prisiimtų bendrų įsipareigojimų PPO, Bendrija, palikdama tradicinių prekybos srautų būdą „tradiciniai importuotojai ir nauji importuotojai“ (Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 19 straipsnio 1 dalis), panaikino kategorijas ir ūkinę veiklą pagal veiklos vykdytojų veiklą, be to, padidino naujiems importuotojams prieinamų licencijų kiekį.
- 223 Todėl antra dalis turi būti atmesta kaip nepriimtina.

Dėl trečiosios dalies, susijusios su proporcingumo principu

Šalių argumentai

- 224 Ieškovė teigia, kad pagal sprendimą *Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* Reglamentas Nr. 2362/98 gali pažeisti proporcingumo principą tik tuo atveju, kai juo įgyvendinamos priemonės yra „akivaizdžiai netinkamos“ pasiekti norimą tikslą. Šiuo atveju Reglamentas Nr. 2362/98 akivaizdžiai neatitinka 1999 m. tvarkos tikslų, t. y.

visų pirma, atitikti PPO taisykles ir, antra, skatinti AKR ir Bendrijos bananų importą. Iš tikrųjų licencijų išdavimo tvarką ir paskirstymą pagal šalis PPO pripažino neatitinkančiomis 1994 m. GATT ir GATS taisyklių. Be to, šios priemonės mažiau skatina Bendrijos ir AKR bananus, negu kai kuriuos Bendrijos prekybininkus, galinčius gauti importo licencijas. Todėl Reglamentas Nr. 2362/98 prieštarauja proporcingumo principui.

- 225 Komisija mano, kad šie argumentai yra glaudžiai susiję su ieškinio pagrindu dėl neatitikties PPO teisei; todėl šie argumentai netinkami. Apskritai 1999 m. tvarka nepažeidžia proporcingumo principo. Ši tvarka yra Bendrijos ir AKR bananų produkcijos skatinimo politikos dalis. Tiek importo licencijų išdavimo taisyklės, tiek tos, kurios susijusios su paskirstymu pagal šalis, siekia šio tikslo.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 226 Remiantis tuo, kas buvo nuspręsta dėl pirmojo ieškinio pagrindo, ieškovės argumentai dėl Reglamento Nr. 2362/98 neatitikties PPO susitarimams reikia atimesti iš karto.

- 227 Toliau primintina, kad, siekiant nustatyti, ar Bendrijos teisės nuostata atitinka proporcingumo principą, reikia išnagrinėti, ar ją įgyvendinančios priemonės yra tinkamos numatytam tikslui įgyvendinti ir ar jos neperžengia to, kas būtina jam pasiekti (1997 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Affish*, C-183/95, Rink. p. I-4315, 30 punktas).

- 228 Bendrosios žemės ūkio politikos srityje Bendrijos teisės aktų leidėjas turi didelę diskreciją, kuri atitinka EB 34 ir 37 straipsniais jam suteiktus politinius įgaliojimus. Teisingumo Teismas iš tikrųjų nusprendė, kad tik šioje srityje priimtose priemonėse akivaizdus netinkamumas tikslo, kurio kompetetinga institucija ketina siekti, atžvilgiu gali paveikti tokios priemonės teisėtumą. Šis teisminės priežiūros apribojimas taikomas būtent tais atvejais, kai įgyvendinant bendrą rinkų organizavimą Taryba ir Komisija turi surasti išeitį tarp įvairių interesų ir, priimdamos politinius sprendimus, pasirinkti alternatyvas, už kurias jos atsakingos (*Vokietija prieš Tarybą (Banantai)* 89 ir 90 punktai).
- 229 Dėl prekybos su trečiosiomis šalimis, būtent dėl tarifinių kvotų valdymą įgyvendinančių taisyklių apibrėžimo reikėtų priminti, kad priimdama Reglamentą Nr. 2362/98 Komisija siekė nuo bendro bananų rinkų organizavimo neatsiejamus tikslus suderinti su Bendrijos tarptautiniais įsipareigojimais pagal PPO susitarimus bei Lomės konvenciją, visiškai paklusdama Tarybos valiai tarifines kvotas valdyti taikant metodus, kurie grindžiami atsižvelgimu į tradicinius prekybos srautus (Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 2362/98, 19 straipsnis).
- 230 Reikia konstatuoti, kad ieškovė apsiriboja Reglamento Nr. 2362/98 nuostatų, reglamentuojančių importo licencijų išdavimą ir nacionalinių tarifinių kvotų paskirstymą, akivaizdaus netinkamumo nurodymu, tačiau neįrodo, kad šios priemonės yra akivaizdžiai netinkamos numatytam tikslui įgyvendinti ir kad jos peržengia tai, kas būtina jam pasiekti.
- 231 Kadangi ieškovė nepateikė įrodymų dėl šio akivaizdaus netinkamumo požymio, ši trečia dalis atmestina.

- 232 Iš to išplaukia, kad trečiuoju pagrindu ieškovė neįrodė neteisėtų veiksmų, galinčių užtraukti Bendrijos deliktinę atsakomybę, buvimo.

5. *Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su geros valios ir teisėtų lūkesčių apsaugos pagal tarptautinę teisę principų pažeidimu*

Šalių argumentai

- 233 Ieškovė teigia, kad priimdama ir palikdama galioti Reglamentą Nr. 2362/98, Komisija pažeidė geros valios principą pagal tarptautinę teisę. Ji teigia, kad šis principas 1969 m. Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių teisės 26 straipsnyje (Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, t. 788, p. 354) išdėstytas taip: „Kiekviena įsigaliojusi sutartis jos šalims yra privaloma, ir šalys privalo sąžiningai ją vykdyti“. Ginče *Bananai III* Bendrija aiškiai pažeidė šį principą.
- 234 Iš tikrųjų Bendrija savo deklaracijomis ir pastabomis ne kartą aiškiai patvirtino, kad ji ketino sąžiningai įvykdyti DSB sprendimus ir rekomendacijas (žr. WTO, Status report by the European Communities: 1998 liepos 13 d. dokumentą WT/DS27/17; 1998 m. rugsėjo 9 d. dokumentą WT/DS27/17/Add. 1; 1998 m. spalio 9 d. dokumentą WT/DS27/17/Add. 2 ir 1998 m. lapkričio 13 d. dokumentą WT/DS27/17/Add. 3; 1998 m. sausio 22 DSB posėdžio protokolą, 1998 m. vasario 26 d. dokumentą WT/DSB/M/41).
- 235 Šias deklaracijų nereikia nagrinėti. Ieškovė iš esmės mano, kad 1999 m. tvarka nesiekia pašalinti PPO konstatuotų 1993 m. tvarkos trūkumų. Bendrija ne tik nesilaikė PPO instancijų sprendimų, bet, prisidengdama formaliais pakeitimais, siekė

palikti neteisėtą padėtį, kylančią iš 1993 m. tvarkos. Tokie veiksmai pažeidžia geros valios principą. Bendrija veiksmais, siekiančiais laimėti laiko, siekė išvengti išipareigojimų pagal PPO teisę ir piktnaudžiavo teisės aktų sudėtingumu, kad suklaidentų PPO prekybos partnerius.

- 236 Jokia aplinkybė neleidžia paneigti šių teiginių. Pirmiausia dėl paskirstymo pagal šalis Komisija negali teigti veikusi gera valia. Ieškovė primena, kad anksčiau jau nurodė, jog nepavykus deryboms su keturiomis Lotynų Amerikos valstybėmis, ši nesėkmė visiškai Komisijos neįpareigojo Reglamentu Nr. 2362/98 nustatyti paskirstymo pagal valstybes mechanizmą, ekvivalentišką kvotų dalių sistemai, galiojusiai pagal 1993 m. tvarką.
- 237 Antra, aplinkybė, jog Bendrija dalyvavo arbitražo ir sprendimų byloje *Bananai III* įgyvendinimo procedūrose, neįrodo geros valios. Bendrija paprasčiausiai naudojo savo teisę į gynybą. Šiuo klausimu ieškovė pažymi, kad Bendrija nemanė esant reikalingą apskusti 1999 m. balandžio 6 d. kolegijos ataskaitą, kurioje buvo padaryta išvada, kad 1999 m. tvarka neatitinka PPO taisyklių.
- 238 Trečia, pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 21 straipsnio 5 dalį Bendrijos pradėta procedūra, kurioje 1999 m. balandžio 12 d. kolegija priėmė ataskaitą (ŪWT/DS/27RW/EEC), yra netinkama šioje byloje arba bent jau neįrodo Bendrijos geros valios. Ieškovė iš esmės nurodo, kad šios procedūros dalykas buvo prašymas, jog 1999 m. tvarka būtų pripažinta atitinkanti PPO susitarimus, bus nuspręsta kitaip pagal Susitarimą dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos. Ieškovės nuomone, ši procedūra nebuvo tiesiogiai susijusi su 1999 m. tvarkos atitiktimi PPO taisyklėms. Kolegija negalėjo atsakyti į šį klausimą, nes Bendrija nepateikė

pakankamai informacijos, leidžiančios priimti sprendimą. Tačiau skaitant šią ataskaitą aiškiai matyti, kad Komisija nesiryžo nagrinėti 1999 m. tvarkos atitikties PPO taisyklėms klausimo.

- 239 Be to, ieškovė mano, kad Bendrija piktnaudžiavo procedūra. Nepaisant teisinės padėties silpnumo, Bendrija ir toliau vengė įsipareigojimų tvirtindama, kad jos teisės aktai po dirbtinių pakeitimų atitinka PPO taisykles. Tokie veiksmai privertė keletą PPO narių pagausinti savo ieškinius DSB, taip sukeliant nereikalingą įtampą.
- 240 Galiausia ieškovė mano, kad ji pagrįstai gali remtis tuo, jog Bendrija pažeidė geros valios principą pagal tarptautinę teisę. Šiuo atžvilgiu ji remiasi 1998 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Racke* (C-162/96, Rink. p. I-3655, toliau – sprendimas *Racke*) ir 1997 m. sausio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Opel Austria prieš Tarybą* (T-115/94, Rink. p. II-39) ir pateikia dvi pastabas dėl šios teismų praktikos tinkamumo.
- 241 Pirmiausia ieškovė pripažįsta, kad pagal sprendimą *Racke* privatus asmuo gali remtis tarptautinės teisės norma tik esant „akivaizdžių šių normų taikymo sąlygų vertinimo klaidų“. Ji teigia, kad šioje byloje Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai priėmė Reglamentą Nr. 2362/98, kaip tai matyti iš pateiktų argumentų dėl pirmojo ieškinio pagrindo. Paskui, nepanaikindama 1999 m. tvarkos po galutinės 1999 m. balandžio 6 d. kolegijos ataskaitos, patvirtinančios 1999 m. tvarkos neatitikimą PPO taisyklėms, Komisija padarė antrą tokią klaidą.
- 242 Antra, ji pastebi, kad aplinkybė, jog minėti sprendimai *Racke* ir *Opel Austria prieš Tarybą* yra susiję su tarptautiniais susitarimais, galinčiais turėti tiesioginį poveikį, nedaro poveikio jų tinkamumui šioje byloje. Ji pažymi, kad šie sprendimai bei

Nakajima sprendimas yra susiję su atvejais, kai Bendrija prisiėmė įsipareigojimą pagal tarptautinę teisę. Ieškovės nuomone, Teisingumo Teismas manė, kad net jeigu nagrinėjami susitarimai nėra tiesioginio veikimo, įsipareigojimas pagal tarptautinę teisę galėjo turėti padarinių ūkinių subjektų teisei padėčiai, o to institucijos negalėjo ignoruoti. Sprendime *Racke* Teisingumo Teismas nusprendė, kad nors Bendrija gali vienašališkai sustabdyti tiesioginio veikimo tarptautinį susitarimą, ji negali veikti, nepaisydama *rebus sic stantibus* principo, nes tai pažeistų šių veiklos vykdytojų teisėtus lūkesčius (ypač žr. generalinio advokato F. G. Jacobs išvados byloje *Racke*, Rink. p. I-3659, 86–90 punktus ir šio sprendimo 47 punktą).

- 243 Ieškovė mano, kad toks minėtų sprendimų *Racke* ir *Opel Austria prieš Tarybą* aiškinimas buvo patvirtintas sprendime *Biotechnologies*. Ji primena, kad šio sprendimo 54 punkte Teisingumo Teismas nusprendė:

„Darant prielaidą, kad, kaip teigia Taryba (Biologinės įvairovės konvencijoje, pasirašytoje 1992 m. birželį Rio de Žaneire, Europos Bendrijų vardu patvirtintoje 1993 m. spalio 25 d. Tarybos sprendimu 93/626/EEB (JO L 309, p. 1)), yra nuostatų, nesančių tiesioginio veikimo ta prasme, kad jos nesuteikia privatiems asmenims teisių, kuriomis šie tiesiogiai galėtų remtis teisme, ši aplinkybė nesudaro kliūtis teismui prižiūrėti Bendrijos, esančios šio susitarimo šalimi, įsipareigojimų laikymosi (žr. sprendimo *Racke* 45, 47 ir 51 punktus).“

- 244 Ieškovės nuomone, esminis šios teismų praktikos dalykas yra tas, kad išimtiniais atvejais ir ribotai ji suteikia poveikį tarptautiniams instrumentams, kuriais privatus asmenys iš esmės negali remtis dėl to, kad jie dar neįsigalioję (minėtas sprendimas *Opel Austria prieš Tarybą*) – ar dėl to, kad jų galiojimas buvo sustabdytas (sprendimas *Racke*), ar dėl to, kad jie pagal savo pobūdį nėra tiesioginio veikimo (sprendimas *Nakajima*). *Nakajima* teismų praktika yra tik ypatingas bendro principo, pirmiau nurodyto sprendimuose *Opel Austria prieš Tarybą* ir *Racke*, taikymo atvejis.

245 Komisija atmeta šiuos argumentus. Ieškovė negali remtis *pacta sunt servanda* principu, nes Bendrija veikė gera valia – pirma, nepadarė akivaizdžių vertinimo klaidų ir, antra, ieškovė negali turėti jokių teisėtų lūkesčių ir teisės, kuria galėtų tiesiogiai remtis pagal šį principą.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

246 Ieškovė remiasi tuo, kad Bendrija pažeidė *pacta sunt servanda* principą, kuris yra pagrindinis kiekvienos teisės sistemos, ir ypač tarptautinės teisės sistemos, principas. Šis tarptautinėje teisėje taikomas ir Vienos konvencijos 26 straipsniu kodifikuotas principas nurodo, kad kiekviena sutartis jos šalims yra privaloma, ir šalys privalo sąžiningai ją vykdyti.

247 Šie argumentai sutampa su tais, kurie buvo išdėstyti dėl pirmojo ieškinio pagrindo, nes ieškovė remiasi tuo, kad Bendrija neįvykdė įsipareigojimų pagal PPO susitarimus. Taigi darytina išvada, kad remiantis motyvais, išdėstytais nagrinėjant pirmąjį ieškinio pagrindą, šie argumentai netinkami. Iš tikrųjų ieškovė šioje byloje neįrodė, kad *Nakajima* teismų praktikos taikymo sąlygos yra patenkinamos.

248 Netgi tuo atveju, kai šis ieškinio pagrindas gali būti aiškinamas kaip siekiantis įrodyti, jog Bendrija, laikydama įsipareigojimų pagal PPO susitarimus, vis dėlto veikė nesąžiningai, šis ieškinio pagrindas turi būti atmestas. Vienos konvencijos 26 straipsnio principas iš tikrųjų yra tarptautinės teisės principas, kuriuo ieškovė negali remtis šioje byloje, atsižvelgiant į tai, kad tarptautinis susitarimas, kurio sąžiningą vykdymą ji ginčija, nėra tiesioginio veikimo.

- 249 Visų pirma, ieškovė negali remtis minėta *Opel Austria prieš Tarybą* praktika. Šioje byloje ji netinkama, nes šis sprendimas yra susijęs ne su *pacta sunt servanda* principu, bet su Vienos konvencijos 18 straipsniu, kuris draudžia pažeisti tarptautinę sutartį prieš pat sutarties įsigaliojimą priimtais teisės aktais, nesuderinamais su šios sutarties pagrindiniais principais.
- 250 Taip pat ieškovė negali remtis sprendimu *Racke*. Šiame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė (51 punktas), kad negalima „iš teisės subjekto, jeigu jis teisme remiasi teisėmis, kurias jam tiesiogiai suteikia susitarimas su trečiosiomis valstybėmis, atimti galimybės užginčyti reglamentą, kuris, sustabdydamas šiuo susitarimu suteiktas prekybos lengvatas, užkerta kelią ginčijant reglamento galiojimą nurodyti iš tarptautinės paprotinės teisės normų, reglamentuojančių sutartinių santykių nutraukimą ir sustabdymą, išplaukiančius išsipareigojimus ir jais remtis“. Šioje byloje ieškovė nesiremia tarptautinės paprotinės teisės normomis, reglamentuojančiomis kaip išimtį iš *pacta sunt servanda* principo sutartinių santykių nutraukimą ir sustabdymą dėl esminio aplinkybių pasikeitimo. Be to, priešingai nei nagrinėjamas tarptautinis susitarimas sprendime *Racke* (34 punktas), PPO susitarimų nuostatomis iš esmės nesiekama privatiems asmenims suteikti teisių, kuriomis jie galėtų remtis teisme.
- 251 Galiausia *Biotechnologies* sprendimas taip pat nereikšmingas. Iš tikrųjų šiame sprendime ieškinio pagrindas dėl tarptautinės teisės pažeidimo buvo nukreiptas „ne tiek į tiesioginį Bendrijos tarptautinių išsipareigojimų pažeidimą, kiek į valstybių narių išsipareigojimą pagal (nagrinėjamą direktyvą) laikytis išsipareigojimų pagal tarptautinę teisę, nes (ši direktyva) pagal jos pačios nuostatas laikoma kaip nedaranti įtakos šiems išsipareigojimams“ (sprendimo *Biotechnologies* 55 punktas).
- 252 Bet kuriuo atveju konstatuotina, kad šis ieškinio pagrindas faktiškai klaidingas. Priešingai tvirtina ieškovė, negalima daryti išvados, kad po 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendimo Bendrija neveikė gera valia. Po šio sprendimo Bendrija panaikino

1993 m. tvarką, siekdama laikytis pagal PPO susitarimus priimtų bendrų įsipareigojimų. Reglamentu Nr. 1637/98 Taryba aiškiai suteikė Komisijai įgaliojimą priimti prekybos su trečiosiomis šalimis taikymo nuostatas; pagal Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, 20 straipsnio e punktą į šių nuostatų taikymo sritį įeina „priemonės, užtikrinančios įsipareigojimų pagal Bendrijos sudarytus susitarimus, vadovaujantis (Sutarties 300) straipsniu, vykdymą“. Todėl Reglamente Nr. 2362/98 Komisija turėjo nustatyti naujas tarifinių kvotų valdymo ir importo licencijų išdavimo nuostatas.

253 Paskui Bendrija derėjosi su savo prekybos partneriais, ginčo *Bananai III* šalimis, siekdama sudaryti abipusį susitarimą pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 6 straipsnio 3 dalį. Reglamento Nr. 216/2001 preambulėje Taryba nurodo:

„Daug kartų artimai bendrauta su tiekimo šalimis ir kitomis suinteresuotomis šalimis, siekiant išspręsti ginčus, atsirandančius dėl Reglamente (EEB) Nr. 404/93 nustatyto importo režimo, ir atsižvelgti į specialios grupės, sudarytos pagal Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) ginčų sprendimo sistemą, išvadą. Visų Komisijos pasiūlytų galimybių analizė rodo, kad importo sistemos, pagrįstos atitinkamo tarifo muito ir tarifinės lengvatos taikymu importui iš AKR šalių, įkūrimas per vidutinės trukmės laikotarpį geriausiai užtikrina, pirma, kad bus pasiekti rinkų bendro organizavimo Bendrijos gamybos ir vartotojų paklausos srityje tikslai, antra, kad bus laikomasi tarptautinės prekybos taisyklių, kad būtų užkirstas kelias naujiems ginčams. Tačiau tokia sistema turi būti sukurta po to, kai su Bendrijos partneriais bus baigtos derybos pagal PPO procedūras, ypač pagal Bendrojo susitarimo dėl tarifų ir prekybos (GATT) XXVIII straipsnį. Šių derybų rezultatus turi patvirtinti Taryba, kuri pagal Sutarties nuostatas taip pat turi nustatyti taikytiną Bendrų muitų tarifų lygį.“

- 254 Šios aplinkybės neleidžia padaryti išvados, kad Bendrija veikė nesąžiningai. Taip pat Susitarime dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos numatytų ieškinių pareiškimas negali būti prilygintas Bendrijos piktnaudžiavimui procedūra.
- 255 Galiausia dėl tariamo teisėtų lūkesčių principo pažeidimo pažymėtina, kad teisė remtis šiuo principu turi kiekvienas ūkinės veiklos vykdytojas, kuriam institucija suteikė pagrįstų lūkesčių (1995 m. liepos 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *O'Dwyer ir kt. prieš Tarybą*, T-466/93, T-469/93, T-473/93, T-474/93 ir T-477/93, Rink. p. II-2071, 48 punktas). Šioje byloje ieškovė visai neįrodė, dėl ko Bendrijos teisės aktai ir veiksmai teisėtai leido jai turėti tokių lūkesčių. Kadangi ieškovė nėra Bendrijos ir jos prekybos partnerių ginčų, susijusių su 1993 m. ir 1999 m. tvarka, šalis, prekyba tarp jų negalėjo suteikti tokių lūkesčių.
- 256 Be to, Bendrijai privaloma bendra pareiga įgyvendinti DSB rekomendacijas ir sprendimus laikantis PPO susitarimų, tačiau nelaikoma, kad ši pareiga suvaržo Bendriją renkantis formas ir priemones, kurių reikia imtis tokiam rezultatui pasiekti. Priešingai, reikia pripažinti, kad dėl šiuose susitarimuose išdėstytų nuostatų sudėtingumo ir kai kurių sąvokų, kurias jos nurodo, nedetalizavimo, tarptautinių sutarčių geros valios vykdymo principas, kodifikuotas Vienos konvencijos 26 straipsnyje, iš Bendrijos reikalauja pagrįstų pastangų priimti PPO susitarimus atitinkančias priemones, kartu paliekant formas ir priemonių pasirinkimo laisvę šiam tikslui pasiekti. Teisingumo Teismas priminė, kad „nors kiekviena Susitariančioji Šalis yra atsakinga už visišką prisiimtų įsipareigojimų įvykdymą, ji pati savo teisės sistemoje nustato teisės priemones šiam tikslui pasiekti, jeigu pats susitarimas, aiškinamas atsižvelgiant į jo dalyką ir tikslą, tokių priemonių nenustato“ (minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 35 punktas). Atsižvelgiant į Bendrijos institucijų diskreciją dėl jų politikos ir tarptautiniams įsipareigojimams įvykdyti reikalingų priemonių pasirinkimo, ieškovė negalėjo turėti teisėtų lūkesčių dėl 1993 m. tvarkos pakeitimo pagal jos interesus.

- 257 Kadangi ieškovė neįrodė neteisėtų veiksmų, užtraukiančių Bendrijos deliktinę atsakomybę, buvimo, šis ieškinio pagrindas yra atmestinas.
- 258 Galiausia ieškovė tvirtina, kad šio ieškinio atmetimas pažeistų bendrą veiksmingos teisminės gynybos principą, įtvirtintą 1950 m. lapkričio 4 d. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 ir 13 straipsniuose ir Bendrijos teismų praktikoje (1987 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Heylens ir kt.*, 222/86, Rink. p. 4097). Vis dėlto ji patikslina, kad šis principas nėra tiesioginis jos ieškinio pagrindas, tačiau į jį turi atsižvelgti Pirmosios instancijos teismas savo aiškinime. Iš tikrųjų šis ieškinyje dėl žalos atlyginimo yra vienintelė pagrįstai numatoma teisminės priežiūros priemonė, nes Pirmosios instancijos teismas keletą ieškinių dėl panaikinimo ir prašymų taikyti laikinąsias apsaugos priemones dėl Reglamento Nr. 2362/98 atmetė kaip nepriimtinas.
- 259 Pirmosios instancijos teismas primena, kad pagal Bendrijos teisę asmenys turi teisę į visišką ir veiksmingą teisminę gynybą (1997 m. sausio 29 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Antonissen prieš Tarybą ir Komisiją*, C-393/96 P(R), Rink. p. I-441, 36 punktas) ir kad pagal Sutartį buvo numatyta įtvirtinti visiškos teisminės gynybos Bendrijos teisės aktų, galinčių turėti teisinį poveikį, atžvilgiu sistemą (1988 m. rugsėjo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą*, 302/87, p. 5615, 20 punktas). Šiuo atveju ieškovė negali remtis šiais principais, nesvarbu, koks būtų jos ieškinio reikalavimas. Ji galėjo naudotis jai suteiktais teisiniais pagrindais. Todėl bet koks veiksmingos teisminės gynybos principo pažeidimas atmestinas.
- 260 Remiantis tuo, kas išdėstyta, sąlyga dėl atitinkamų Bendrijos institucijos neteisėtų veiksmų šioje byloje yra neišpildyta. Todėl ieškinį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 261 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį kiekviena pralaimėjusi šalis padengia bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir ieškovė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (penktoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Ieškovė padengia savo ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Mengozzi

Martins Ribeiro

Paskelbta 2005 m. vasario 3 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

Pirmininkė

H. Jung

P. Lindh

Turinys

Teisinis pagrindas ir bylos aplinkybės	II - 322
1. Reglamentas Nr. 404/93	II - 322
2. Reglamentas Nr. 1442/93	II - 323
3. Reglamentas Nr. 1637/98	II - 325
4. Reglamentas Nr. 2362/98	II - 328
5. Reglamentas Nr. 216/2001	II - 330
6. Reglamentas Nr. 896/2001	II - 331
7. „Bananu“ ginčų Pasaulio Prekybos Organizacijoje (PPO) santrauka	II - 332
Procesas	II - 338
Šalių reikalavimai	II - 340
Dėl priimtimumo	II - 340
1. Šalių argumentai	II - 340
2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 343
Dėl ieškinio atitikties Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktui .	II - 343
Dėl ieškinio atitikties Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies e punktui .	II - 346
Dėl esmės	II - 347
1. Ieškinio pagrindų glaustas išdėstymas	II - 348
2. Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su PPO taisyklių pažeidimu	II - 350
Dėl Nakajima praktikos aiškinimo	II - 350
Šalių argumentai	II - 350
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 358
Dėl Nakajima teismų praktikos taikymo šioje byloje	II - 363
Šalių argumentai	II - 363
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 372
	II - 407

3.	Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su Tarybos Komisijai suteiktu įgaliojimu įgyvendinti Reglamentą Nr. 1637/98	II - 378
	Šalių argumentai	II - 378
	Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 381
4.	Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su Bendrijos bendrųjų teisės principų pažeidimu	II - 383
	Dėl pirmosios dalies, susijusios su nediskriminavimo principu	II - 383
	Dėl priimtinumų	II - 383
	— Šalių argumentai	II - 383
	— Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 384
	Dėl esmės	II - 385
	— Šalių argumentai	II - 385
	— Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 388
	Dėl antrosios dalies, susijusios su teise laisvai verstis ūkine veikla	II - 392
	Šalių argumentai	II - 392
	Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 393
	Dėl trečiosios dalies, susijusios su proporcingumo principu	II - 394
	Šalių argumentai	II - 394
	Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 395
5.	Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su geros valios ir teisėtų lūkesčių apsaugos pagal tarptautinę teisę principų pažeidimu	II - 397
	Šalių argumentai	II - 397
	Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 401
	Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 406